

Uredništvo in upravnništvo:

Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“

izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 113.

Naročnina listu:

Celo leto 12 K
Pol leta 6 K
Četrť leta 3 K
Mesečno 1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6 redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 121.

Maribor, dne 18. oktobra 1912

Letnik IV.

Po začrtani poti — naprej!

V nedeljo se bodo zbrali v beli Ljubljani državni in deželni poslanci Vseslovenske ljudske stranke in poslanci Hrvaške stranke prava iz vseh hrvaških pokrajin. Pričrúžili se jim bodo tudi člani vodstva obeh strank. Je to gotovo velepomemben in važen korak v razvoju jugoslovanske misli in zasluži to zborovanje, da se nekoliko pomudimo ob njem.

Če se nekoliko spomnimo nazaj, še le prav spoznamo, kako zelo je že napredovala združilna misel med Jugoslavlani. Se ni Bog ve kako dolgo, ko je bila še naša ožja slovenska domovina razcepljena v razne oddelke. Prebivali so tu na jugu Stajerci, Kranjci, Primorci, bindišarji itd., o kakih Slovencih se ni nič čulo. Geslo: „Divide et impera“, po katerem so gospodovali nad nami naši sosedje, je bilo še v polni veljavi. Razne kletke, v katere smo bili vjeti po zgodovinskih mejah, so bile še močne in nedotaknjene. Pa prišli so časi in prišli so možje, ki so začeli z nadčloveško silo tresti ob železnih drogih in drogi so se udajali, so se lomili. Pojm Slovenci se je udomačil, po pokrajinah ločeni smo se začeli medsebojno spoznavati in družiti. In potem je šlo krepko in veselo naprej. Vstal nam je dr. Susteršič in pod njegovim velikopoteznim, smotrenim in močnim vodstvom smo Slovenci postali res narod enega srca in enega duha. Padle so razne zgodovinske meje, razpršili so se razni predsodki, izginila so zastrupljajoča nezaupanja. Iz prej ločenih deželnih pokrajin se je rodila Vseslovenija, ki živi v srečo našega ljudstva. Že s tako neupogljivo silo, da je ne bo mogoče nikdar več izbrisati in zatreti. Iz prej lokalnih in brezpomembnih malih stranic se je rodila velika in močna Vseslovenska ljudska stranka. Ko smo pa dosegli politično enotnost cele slovenske domovine, ko smo prišli tako daleč, da se drži Slovenec iz naše najsevernejše meje enakih načel kot Slovenec iz toplega juga, da sledita oba enemu in istemu bojnemu praporju, da se borita oba pod enim in istim vodstvom, nismo položili rok križem in lenarili na priborjenih lovrikah. Misel, da smo Jugoslavlani, v prvi vrsti mi Slovenci in Hrva-

tje, en narod, narod ene krvi in enega duha, ki nas je razločila samo bridka in težka zgodovina, nas je podžigala, da smo začeli misel združenja širiti preko mej naše slovenske domovine. In ni ostalo delo brezvspešno. Istra in Dalmacija ste se združili z nami, istrski in dalmatinski voditelji so podali našim roke v skupno delo, so si prisegli zvestobo v skupnih bojih. Niso bile pa s tem naše želje izčrpane, naše težnje vresničene. Šli smo naprej in danes imamo Hrvaško-slovenski izvršilni odbor in Hrvaško-slovensko stranko prava. Danes imamo krepko in enotno politično organizacijo, ki zbira pod svojim okriljem Hrvate in Slovence iz vseh staroslavskih dežel habsburške monarhije. V nedeljo se zberejo v naši ponosni prestolici najuglednejši zastopniki vseh teh dežel, da že obstoječe sklepe potrdijo, da združenje Hrvatov in Slovencev v nerazdružljivo enoto dokumentirajo pred vsem svetom in začrtajo pot, po kateri bomo stopali, da bo jugoslovanskim zemljam zasijala lepša bodočnost.

Ravno tako, kakor naše politično združenje, napreduje tudi naša vedno večja enotnost in tesnejša edinstvo na izobraževalnem in narodno-gospodarskem polju. Naše izobraževalno delo, nekaj omejeno na male posamezne pokrajine se je vedno bolj razpletalo preko vseh zaprek po vsej slovenski domovini, dokler ni doseglo popolne združitve v S. K. S. Z. Obstalo pa tudi to delo ni ob naših mejah, ampak prodira vsepo v kršno Istro in slavno Dalmacijo ter si priboriva korakoma tal v vseh deželah tročline kraljevine. Povsod najdete ognjevit, navdušene in nevstrašene ljudi-bojevnike, ki skušajo dvigniti ljudske mase iz teme nevednosti ter jih izobrazujejo na neomahljivih temeljih ljubezni do materinega jezika in vere njihovih očetov. Z gotovostjo lahko pričakujemo, da bo to delo venčano z uspehi in bo enkrat po vseh naših lepih deželah prebival rod prekrat enakih zvišenih idealov.

Da pa ne delujemo z idealnimi fantazmi, ampak v tesni zvezi z realnim življenjem, kaže najbolj to, da hočemo dvigniti narodno-gospodarsko moč vseh naših hrvaško-slovenskih dežel. S smotrenim in globoko zamišljenim združnim delom skušamo zboljšati gospodarsko blagostanje cele naše širše do-

movine, ker vemo, da le gospodarsko močan in samostojen narod je sposoben za velika dela in težke boje. Naša Zadružna zveza, ki se je iz malih početkov razširila že daleč po naših južnih pokrajinah in večja svoj delokrog vedno bolj in bolj, pričra najjasneje in najglasneje, kako sistematično in dalekovidno se dela za našo gospodarsko okrepitev in osamosvojitve.

Nedeljsko zborovanje v Ljubljani ne bo nikak zaključek našega združevalnega dela, ampak samo etapa v neprestanem prodiranju naprej. Dal Bog, da bi bilo tudi v bodoče vse delo tako resno, možko in smotreno kot do sedaj. Veliko smo že dosegli, toda daleč, daleč je še do našega cilja. In kar je pa najvažnejše: najtežji boji nas še le čakajo. Naši krvni nasprotniki v pričetku na naše delo nisoлагali nikake važnosti, z briskirajočo ošabnostjo in pomilovalnim nasmehom so šli preko njega na dnevi reč: Jugoslavlani so hlapčevali stoletja in bodo še stoletja. Naši vidni vspehi in naše vsestransko napredovanje jih je pa spravilo iz letargije. Že je zadonel v sovražnem taboru klic: na okope! Z od dne do dne večjo vehemenco in strastjo zahtevajo, naj se cela nasprotniška armada navali na nas. Za nekatere dobiva jugoslovanski strah že naravnost grozne, pošastne oblike in jih preganja povsod. V delegacijah že vstajajo nemški delegati, ki hujskajo vlado, naj pošlje na jug propalico Čuvajeve vrste in ponujajo Mažarom prijateljsko zvezo za boj na Jugoslavlane. Osnuje se nova nemška stranka, Mladonemci, in v njenem programu najdete tudi točko, ki proglašča Jugoslovanom neizprosni boj. In da bi se dalo tej točki posebno težo in veljavo, vam pove časopisje, da je to programatično točko sestavil sam predsednik avstrijske delegacije — koroški poslanec Dobernig.

Tako vidimo, da se naši nasprotniki pripravljajo z vso vmeno na težke napade. „Jugoslovansko nevarnost“ hočejo spraviti na vsaki način in brez oziroma sredstva iz sveta. Izjalovili se jim bodo pa vsi njihovi poskusi, zaman bodo vsi njihovi napor, če bomo složno, nevstrašeno in v tesnem, zaupajočem prijateljstvu stopali po d' trudapolnih srag, a tudi radostnih vspehov zaznamovani poti — naprej.

PODLISTEK.

Narodni grbi na Murskem polju.

Zbral in napisal Janko Verbajnsčak.

V duhu vas popeljem na most, ki pelje čez širok in globok grajski jarek v stari, srednjeveški grad. Nikdo vam ne brani vhoda: vse je tiho in izumrlo. V gradu, ki je gledal nekdan dan za dnevom hrupne veselice, pomešane z viteškimi borbami, katere so nadomestovali včasih tudi krvavi boji pod gradom, ali pa na njegovem obzidju, je sedaj vse tiho in mirno, le sova skovika ob viharjih nočeh v njegovih razvalinah. Do današnjega dne se nam ni niti jedna priča nekdanjega grajskega življenja ohranila razun grba, ki se še sedaj blesketa prišlecu nasproti v mesečnem svitu, kakor nekdanj, ko se je vračal grajščak s svojim spremstvom iz lova. To je jedina živa priča o nekdanjih grajskih posestnikih, da, marsikateri izmed takih grbov nam podaja čestokrat velik del zgodovine dotičnega viteškega rodu. Take grbe pa najdemo še dandanes na uradnih pečatih marsikaterih mest, trgov in občin. Vendar se v naslednjem ne bomo pečali s takimi grbi, ampak z narodnimi ali pa po domače rečeno z „veškimi patroni.“

Kakor ima vsaka občina svoj uradni grb, tako ima vsaka vas na Murskem polju svoj narodni grb, ki je za prleške gostije (posebno velike važnosti).

Poleg drugih navađ na prleškem „gostivaju“, so običaji z veškimi patroni največja zabava gostivajščakov, ki jim je to takorekoč duševno razvedrilo. Čemu je treba pač tistih govorov in pogovorov o politiki ali kakem drugem predmetu na gostijah, kamor so šli gostivajščaki gotovo zato, da bi se malo razveselili in oprostili svojega duha spon in ga prepustili samemu sebi. Zakaj so se naši predniki znali tako dobro zabavati na gostijah, zakaj pa se tudi mi ne bi znali, če se le držimo starih navađ in pa

običajev, kakor so nas učili naši predniki, ki so bili gotovo bolj zvesti rodni zemlji, kakor smo mi. Komur se ne bode tožilo po takem gostivaju, kakor že nam ga opisuje častiti gospod Skuhala v spisu: „Južkovo gostivaje“ tako lepo, a vendar tako lepo in naravno.

Koliko smeha in zabave povzroči prepir zaradi vredenosti grbov ženinove in nevestine vasi; gostivajščaki pozabijo celo na obed, samo da bi se zamogli udeležiti prepira ter braniti vsaki svoj grb. Kako dolgočasno pa je na gostijah, kjer sta ženin in nevesta iz ene in iste vasi, da, močda še celo gostivajščaki, in ima torej celo omizje eden in isti grb obešen na sredini stropa.

Ko sem vam tako v kratkem opisal važnost narodnih grbov, treba še mi je razložiti, kdaj in kako so nastali ti grbi.

Leta 1857 je prišel naš svitli vladar v Maribor, kamor so ga šli pozdravljati tudi Muropljci v narodni noši, kakor piše častiti gospod Skuhala v svoji knjigi. Vsaka najlepša kobila pa je dobila belo zastavo, na kateri je bil že naslikan grb dotične vasi. Ali se je ta navada še le tedaj začela, ali je bila že poprej, to je vprašanje. Jaz trdim slednje in sem mnenja, da je tedaj cesar hotel le pokazati, kako visoko ceni in čisla stare navade in šege, ker imam za to več razlogov.

Tudi mi je pravil neki starec, ki je kot mladenci že leta 1849 oral, da so bili grbi že pred letom 1857 v navadi, da, še več, pravil mi je, kakor je slišal pripovedovati še svojega očeta in starega očeta, da so imeli že v tedanji dobi Muropljci te narodne grbe. Tako torej lahko trdim, da so bili ti grbi že v navadi, ko so bili naši predniki še podložni mogočnim grajščakom, ki so gospodarili po Murskem polju. Bržkone so nastali sploh vsi ti gostivajski običaji že v dobi grajščakov in sicer še pred kmečkimi upori, ko so podložni kmetje še mirno živeli v svojih kočah, ne zavedajoč se svojih pravic. Če mislim na tedanje prebivalce naše domovine, se mi zdi, da imam pred seboj nedolžne otroke, ker le

taki zamorejo izumeti tako nedolžne, ali vendar tako lepe in vzvišene običaje. Pomisliti pa moramo še tudi, da je tedanji muropljski kmet občeval le s svojimi sosedi in ni poznal več sveta, kakor grajsko posestvo, kamor je moral hoditi na tlako. To dejstvo pa sklepam še tudi iz zgodovine tega kraja. Da so nastali gostivajski običaji v tisti dobi, ko so Muropljci mirno živeli v svojih kočah le za svoje in svojega gospodarja v gradu, to je v XIII. in XIV., deloma tudi v XV. stoletju, to trditev opiram na to, da so le tedaj uživali Muropljci zlati mir, ko se jim ni trebalo vojskovati in jih tudi druge nadloge niso trle. Toliko o nastanku grbov.

Marsikdo me bode vprašal, kaj je bilo vzrok, da so nastali ti grbi. Vzrok, da so nastali „veški patroni“, nam je treba iskati v pregledih vasi. Recimo, v eni vasi so imeli na sredini vasi notri do mojih časov mlako, kjer so se recimo ob deževnem vremenu rade držale žabe-rege. Sosedje te vasi so začeli zasmehovati vaščane ter jih v dovtipnih izrazih dregati zaradi žab, ki jih hranijo na sredini vasi tako dolgo, da so se sčasoma vaščani sami tega privalili, da, postali so celo ponosni na svoje žabe, češ, da jim vsaj naznanjajo že vnaprej slabo vreme ter jih zazibljejo v sladko spanje — vzeli so si žaborego celo za svoj grb. Na tak način je nastal grb v eni vasi in na enak način tudi v drugih vaseh, samo da so drugim vasem pripomogle druge okoliščine do grbov, kar se najbolj razvidi iz zbirke grbov, ki sledi. Tukaj sem zbral vse grbe, ki sem jih zasledil v vaseh na Murskem polju, le v gornjeradgonski župniji sem nekatere izpuštil, ker spada večina vasi te župnije že v Slovenske gorice, kjer jih še nisem nabiral. Mogoče se še najde tudi kje zastava, ki jo je podelil cesar sam ob prej navedeni priliki in ki bi nas spominjala, kako visoko časti vladar sam navade naših prednikov, ter nas tako ob enem opominjala, da ostanemo zvesti rodni zemlji, zvesti pa pred vsem tistim, ki so nam pripravili in priborili mirno zavetje, našo domovino, zvesti vsemu tistemu, kar nas spominja na nje, torej tudi zvesti tem lepim šegam in navađam. (Dalje prih.)

Vojska na Balkanu — na celi črti.

Srbija napovedala Turčiji vojsko. — Grške topničarke napadle Prevezo. — Črnogorci prodirajo dalje.

Vsaka ura prinese novih, usodepolnih vesti. Vesti, ki pomenjajo usodo tisočev, mogoče celih narodov, se počle druga za drugo, a v nas ne vznemirja nikakega iznenadenja. Vse, kar se zdaj izvrši in zgodi, smo pričakovali že nekaj dni sem, tako da smo za novosti nekam otopeli in nas več ne prese- nečajo.

Vojni požar na Balkanu je zdaj splošen. Zagorel in zaplamtel je s silno močjo in kmalu bo cel Balkan eno samo veliko krvavo morje. Kakor smo zadnjič poročali, tako se je zgo- dilo. S tem, da je Turčija pretrgala diplomatske zveze, so bili požgani zadnji mostovi. Samo ure so nas še ločile od splošne vojske in danes, ko to pi- šemo, se vrše krvavi spopadi že na vseh mejah. Gromenje topov in pušk govori o bodočnosti balkan- skih narodov, v gost dim je zavita usoda Balkana, z gorko človeško krvjo se piše zgodovina balkan- skega trpljenja. Težki, usodepolni dnevi. Kako bo iz- gledalo na Balkanu, ko bo solnce miru pregnalo ob- lake smodnikovnega dima, ko se bo posušila zemlja, napojena s človeško krvjo? Nihče ne ve. (Pogled v bodočnost je zatrt. Dal Bog, da bi kri kristjanov ne tekla zaman, da bi zasijalo slovanskim krščanskim narodom solnce lepše bodočnosti!

Najnovejše vesti, ki pravijo, da je izbruhnila vojska na celi črti:

Turčija je napovedala Srbiji in Bolgariji vojsko.

Kot odgovor na noto balkanskih držav je po- slala Turčija Srbiji in Bolgariji noto, v kateri jima naznanja, da je vsled njunega vmešavanja v turške notranje-politične razmere in vsled njune mobiliza- cije ter spopadov na meji ohranitev miru med Turčijo in Srbijo ter Bolgarijo nemogoča. Nota tudi poziva bolgarskega in pa srbskega poslanika, naj odpotujeta.

Srbija je napovedala Turčiji vojsko. Srbska vlada je včeraj, dne 17. t. m. po- poldne naročila svojemu poslaniku Nenađoviču, naj napove Turčiji — vojsko.

Turčija je zapovedala svojim na bolgarski in srbski meji zbranim četam, naj korakajo naprej.

Grški pomorski topničarki „A“ in „D“ ste včeraj ob 3. uri popoldne po- skušale vdreti v turško bojno luko Prevezo. Turki grškim ladijam niso mogli zabraniti prehoda.

Kakor kažejo ta kratka poročila, je vojska na celi črti izbruhnila. Boj bo krvav, neizprosni in ne- usmiljeni. Stoletno sovraštvo bo z brezprimernim sr- dom vzbruhnulo na dan in bo mesarilo brez gardo- na. Vae victis!

Kranjski apostol.

Povest iz dobe reformacije. Spisal dr. Iv. Pregelj.

V priprosto opremljeni sobici škofovske pala- če v Ljubljani je sedel lepega dne za mizo, pokrito s knjigami, mož, oblečen v navaden talar. Obličje čitajočega je bilo podolgovato, upadlo, a zdravo; in svetla brada je obsenčevala rahlo napete ustnice in brado njegovo. Visoko čelo je bilo brez gub, pod ravnimi obrvmi je bilo dvoje mirnih, skoro bodočih oči. Sedaj je vstal, zaprl knjigo in stopil k oknu. Bil je velik človek, močen, veličastna oseba. Ozrl se je skozi okno. Nebeško-lep dan je bil zunaj. Kakor sanjava misel je šinila lahka otožnost mimo nje- govega lica. Pastirček na paši, berač na cesti imata pravico do tega lepega, pomladnega dne, škof Ljub- ljanski pa nima niti minute, da bi stopil ven v to zelenje, to solnce in se oddahnil. Take misli so se možu podile ta hip po glavi.

Vrnil se je mož od okna in pogledal na krono- meter.

„Čas je!“ je rekel mož sam pri sebi in se bli- žal vratom. Tik pred vrati pa je ostal, ozrl se na steno, kjer je viselo razpelo, poklonil se in se pre- križal.

Tak je bil ljubljanski škof Tomaž Hren, strah tedanjih protestantov in krivovercev, sin bele Ljub- ljane, vnet duhovnik in branitelj katoliške cerkve, kakoršnega ni imela tedaj vsa Evropa. Zgodovina poroča o njem, da je njegova zasluga, da ni Slove- nec dandanes protestant. Preganjaj je s toliko silo seme krivoverstva, da je isto, dasi že na široko raz- sejano na Kranjskem, v kratkem izumrlo in zapu- stilo samo še ime; še nekaj drugega nam je ostalo iz tistih dob, prve slovenske knjige, pisane v duhu krivoverstva. In kakor je Tomaž Hren zatrl pro- testantstvo vero, tako je zatrl z orjaško silo tudi še protestantovsko knjigo, kakor so bili tudi protestan-

Pismo iz Soluna.

Solun, 12. oktobra.

Solun, v mirnih časih živahno trgovinsko me- sto, je sedaj spremenjeno v veliko vojaško taborišče. Povsod je vse polno vojaštva, topov in privijanta in povsod vlada silno bojno razburjenje. Med turško-italijansko vojsko ni bilo tu opaziti nikake posebne spremembe, tudi ni vladalo ono bojno navdušenje, kakor sedaj. „Alah bo že napravil“, „Enver bej bo uničil Italijane“, tako so si pravili Turki z nekim mirnim fatalizmom. Toda vse je ostalo mirno, še ce- lo tedaj, če so prihajale vesti o turških porazih v Afriki. Sedaj je pa vse drugače. Razdori med raz- nimi strankami so utihnili, pozabljena so vsa na- sprotnstva in ljudstvo se povsod poziva k vstrajnosti in k slogi. Politični nasprotniki si segajo v roke in opozicijski poslanci, ki so poprej stali v najostrej- ši opoziciji proti kabinetu Mukhtar paše, so postali čez noč njegovi najboljši zavezniki. V sili so se že združili vsi mohamedanci, mlado- in staroturki, Al- banci, Macedonci in Tesalčani. „Vojsko, pogin glau- rom!“ je sedaj geslo vseh moslimov. Ta bojni klic ima tako velikanski vpliv, da si nihče, če ne pozna teh razmer in če ne živi tukaj, ne more tega pri- bližno predstavljati. Ideja, uničiti Bolgare, Srbe, Čr- nogorci in Grške, je prešinita ves moslimski svet z nečuvnim fanatizmom. Vlada le ena misel, ki pre- veda vse turško prebivalstvo: podjarmiti polumesec zopet celi Balkan.

Kako so Turki prepričani o svoji zmagi, kaže sledeča dogodbica: Ko je danes neki poročevalec voščil srečo nekemu turškemu generalu, ki se je na čelu neke voje čete odpravljal proti turško-bolgar- ski meji, mu je ta odgovoril: „Veseli nas, da se bo- mo zamogli vendar enkrat maščevati nad izzivan- jem in poniževanjem, ki smo je morali toliko časa prenašati. Dolgo časa smo bili potrpežljivi. Ljudst- vo in armaja hoče vojsko. Naš pravični boj mora imeti edino le ta vspeh, da si zopet priborimo ves Balkan. Dan pravice in maščevanja je napočil.“

Smelo rečem, da so te besede, ki jih je izre- kel visoki turški vojaški poveljnik, misel in želja ce- lega otomanskega ljudstva.

Ceste, kavarne in javni prostori so nabito pol- ni navdušene množice. Z mrzlično napetostjo priča- kuje vse napoved vojske. Gorje vladi, ki bi se u- stavljala vojski.

Kdor je živel tukaj mnogo let, in je dobro pre- študiral značaj in duševno razpoloženje moslimov, le tisti si zamore le nekoliko predočiti vojno razpo- loženje mohamedancev. Trumoma zapuščajo Bolgari, Srbi in Grki mesto. Le nekaj jih je ostalo tukaj in sicer taki, katere je obdržala turška vlada kot za- stavlence. Tem je odhod prepovedan.

Bojišča.

Še nekoliko podrobnih podatkov v informacijo naših čitateljev ne bo nič škodovalo:

Turčija se bo morala istočasno boriti na štiri fronte. Proti severu je ogrožena po Črnigori, Srbiji in Bolgariji, na jugu pa prodira Grška. Če začne- mo s Črnogoro, leži ob južni meji Skadrsko jezero, ki pripada le v manjši polovici k Črnigori, med tem ko se nahaja ob turški strani staro mesto Skader,

kot prvi in glavni cilj Črnogorcev. Prodrli so preko Podgorice na črnogorsko mejo, in so po krvavih bo- jih vzeli Turkom obmejno utrdbi Dečić in Vranjo, česar posledica je bila, da se je morala udati trd- njava Tuzi. Med tem ko so vzeli Črnogorci z na- skokom še druge utrdbе, tako da jim je pot do severa proti Skadru prosta, operira druga črnogorska kolona od vshoda preko Virpazarja proti Skadru. Razen tega so si priborili Črnogorci še tu- di 2200 metrov visoko goro Vizitor pri Guzinju in so še vrhu tega prodrli preko Berane in Bjelopolja v sandžakat Novipazar. Črnagora je do sedaj na celi črti zmagonosno prodirala. Ker so tudi Srbi udri- li proti Sjenici v sandžakat Novipazar, se lahko zgodi, da si Črnogora in Srbija v sandžakatu kmalu sežeta v roke.

Srbska glavna armada je še deloma koncen- trirana v Nišu, deloma je pa že prodrla na mejo do Raške in Vranje. Poslednje je bilo tem bolj potre- bno, ker so skušali udreti Turki pri Ristovacu v Sr- bijo. Največji del bolgarskih čet se koncentrira pri Plovdivu, ker stoji ob turški meji pri trdnjavah Dri- nopolje in Mustafa paša glavna turška armada pod generalom Abdulah paša. Del bolgarskih čet pa bra- ni južno-vzhodno bolgarsko mejo.

Grška armada se zbira pri Larisi, da prodira proti trdnjavi Janini.

Turško bojišče obsega daljavo 500 kilometrov med Skadrom do Drinopolja. Vprašanje je sedaj, kakšne taktike se bodo Turki posluževali. Brez dvo- ma je Turčiji Bolgarija najnevarnejši sovražnik, ne le vsled tega, ker je njena meja oddaljena komaj le 200 kilometrov od Carigrada, temveč ker ima naj- boljše organizirano armajo. Ob južno-vzhodni stra- ni Plovdiva ima Bolgarija že sedaj zbranih nad sto tisoč mož, Turčija ima pa na progi med trdnjavami Mustafa paša in Drinopoljem zbranih 170.000 mož; tukaj tedaj še zamorejo Turki odbiti sovražni napad. Slabše se pa godi Turkom okrog Skoplja. Ta po- krajina je ožugana po Črnogorcih in po Srbih; po- slednji so koncentrirali pri Vranji 50.000 mož, na- dalje imajo ondi Bolgari 40.000 mož in Grki pri La- risi 70.000 mož. Turki zamorejo postaviti tem na- sproti samo 80.000 mož, katere so zbrali na črti So- lun—Skoplje.

Pomoč, ki so jo ponudili Turkom mohamedan- ski Albanci, pa ni v nobenem razmerju s pomočjo, ki jo bodo dobile vsi štiri balkanske države od kato- liških Malisarov, Miriditov, Srbov, Grkov in Bolga- rov, ki žive v sandžakatu Novipazar, Stari Srbiji in Macedoniji. Odločilne važnosti za Turke bi pač bilo, če bi zmagali na črti med Drinopoljem in Plovdivom, da bi zamogli potem del svojega vojaštva poslati v Macedonijo. Če se pa posreči Bolgarom, zavleči od- ločilno bitko, potem se pa lahko zgodi, da bodo pri- hiteli Bolgariji na pomoč Srbi in Grki, ko so poprej uničili turške čete v Macedoniji.

Kolikaj je moč balkanskih držav?

V eni zadnjih številkih stavljala bolgarski vladni organ „Mir“ vprašanje: „Ali se more Turčija meri- ti s koalicijo štirih balkanskih držav?“

Na to vprašanje odgovarja: „Avtoritete v vo- jaških stvareh odgovarjajo na to vprašanje, da ne.“

Nato navaja „Mir“ vojne sile posameznih bal- kanskih držav:

hovnik, „Ja rad storim, kar mi velite, željan sem iz- vedeti, kaj naj storim.“

Škof je nekaj hipov molčal, potem pa je začel: „Ali poznaš mestnega svetnika Požareljah? Star je duhovnik je začuden pogledal svojega škofa. mož, častivreden. V njegovo hišo moraš!“ Kaj naj dela ubog kaplan v hiši tega mestnega svetnika?

Škof pa je nadaljeval, kakor da ne vidi duho- vnikovega začudenja.

„Da, Požarelj je vnet katoličan, eden mojih redkih, ki jim nova vera ni zaslepila oči, eden od onih, ki vidijo, da je protestantizem posledica greha, seme satanovo in napuh predrznih ljudi. In vendar je tudi v njegovo hišo kriva vera našla pot.“

Škof je preстал, oko mu je sijalo v svetem o- gorčenju.

„Da“, je nadaljeval, „tudi v njegovo hišo! Ti morda ne veš, saj tudi jaz nisem vedel prej, da ima Požarelj hčerko. Mlado dete je še to, skoraj otrok. Toda v Ljubljani ji ni sovrstnice po nadarjenosti in izobrazbi. Razumnejši je od mnogega gojenca v Pa- dovi, pozna humaniste in Vergilija. Pravi rajski o- trok, dovzeten za vse dobro, blago. Toda deklico so spridili. V posetih na Dolenjskem nekje se je nav- zela novih naukov, strastno bere protestantovske knjige. In oče to ve, la ne more, da bi ji prepove- doval, da bi jo prijel trdo, preveč jo ljubi.“

Zopet je škof prenehal in se ozrl na duhovni- ka, ki je bil povzel glavo in zrl pred se. Škof je znova povzel besedo.

„Prišel je k meni po svet. Kleče me je prosil, naj mu otmem hčer. Joka je kakor otrok. Obljubil sem mu; sedaj veš, torej!“

„Da“, je odvrnil duhovnik.

„Še nekaj ti moram pojasniti“, je rekel škof in se dvignil, stopil parkrat gori in doli po sobi; du- hovník mu je sledil z očmi.

(Dalje prihaja.)

Po njegovem zahtevu šteje bolgarska armada po mobilizaciji 450.000 mož in ima 1270 topov.

Srbska armada šteje 350.000 mož in ima nad 1000 topov.

Črnogorska armada šteje 54.000 mož s 104 topovi in 140 mitraljezi.

Grška armada šteje 200.000 mož in 170 topov. (Lep je optimizem bolgarskega lista; želimo samo, da bi mu ne sledilo bridko varanje.)

Finančno stanje Bolgarije.

Bolgarska brzojavna agentura poroča: Interesirani krogi širijo izmišljena poročila o finančnem stanju Bolgarije. Izjavljamo, da se tiče po sobranju sklenjeni trimesečni moratorij zgolj plačila zasebnikov in ne erarija, ki vse in to popolnoma redno izplačuje.

Črnogorsko-turška vojska.

Prodiranje Črnogorcev napreduje — Berane padle.

Severna kolona

pod generalom Vukotičem je zmagonosno prodirala proti Beranom. Vzela je močno utrjeno goro Vizitor in je odkorakala proti Guzinju. Pred Guzinjem sta močno utrjena forta Pepi in Nojeri živahno streljala na črnogorsko kolono. Iz žrel črnogorskih topov so neprestano bruhale kroglice ogenj in smrt na oba forta, ki sta končno utihnili in Črnogorci so jih zavzeli z naskokom. Zaplenili so dve turški zastavi, a posadko pa odvedli v Črnogoro. Nato so prodirali preko Guzinja proti Berani, kjer so dospeli dne 16. t. m. Pred Berano se je vnel vroč boj. Črnogorci so vzeli v naskok dve važni turški poziciji, katere so utrdili, zaplenili so dva Kruppova topova z municijo ter so drugega dne, zarane pričeli obstreljevati Berane. Oddelek kolone pod generalom Vojvotičem je prodril turško pozicijo ob vzhodni strani ter obkolil mesto. Proti 11. uri predpoldne se prikaže bela zastava — Berane so padle. Polastili so se 700 mož posadke, 14 topov, mnogo pušk, hrane in municije. Izgube Črnogorcev so neznatne. Pred vhom v Berano je šel general Vukotič s svojim štabom v bližnji samostan, kjer je opravil molitev za zdravje kralja ter prosil zmago njegovi armadi. Kralj je čestital hrabremu in zmagonosnemu generalu. Po padcu mesta Berane so Črnogorci bržčas pričeli prodirati v Sandžak.

Južna kolona,

kateri poveljuje sam črnogorski prestolonaslednik princ Danilo, je zmagonosno prodirala proti Šipčavniku, Vranji, Gradiču in Tuziju; vse te trdnjave so padle v oblast Črnogorcev. Posebno ljut boj se je bil, kakor smo že zadnjič poročali, okrog Tuzija. Po padcu Tuzija je prodirala kolona dalje proti utrdbi Hum. Po večurnem in vročem boju je padel tudi Hum in posadko, broječo 250 mož, so ujeli in odvedli v Črnogoro. Južna kolona si je s padcem te utrbe napravila prosto pot proti Skadru, kamor je že tudi odkorakala.

Zahodna kolona,

pod poveljem vojnega ministra generala Martinoviča, je primeroma lahko prodirala do skadrške utrbe Taraboš, ker se ji Turki niso posebno veliko upirali. Utrdbe Kastriola, Vladina in Soza, kakor tudi utrjene kule pri Siliti in Gorici si je lahko osvojila, istotako turške postojanke pri Radoveu in Lipovini. Ko je zavzel Martinovič postojanke pri Lipovini, je korakalo levo krilo njegove kolone ob desnem bregu Skadrskega jezera do višin Pet Ubali in Cekli, kjer so se Turki trdovratno branili. Boj je trajal več ur, nakar so se Turki udali. Manjše turške posadke, ki so zasedle bližnje kraje, so se pa spustile v beg proti Skadru. Tudi posadke med vrhom in Jezerom so se udale. Ko so padle še nizamske utrbe ob Bojani, je prodril general Martinovič do trdnjave Taraboš, ki je takorekoč ključ do mesta Skadra. S padcem trdnjave Taraboš je tudi zapečaten usoda Skadra. Črnogorci obstreljavajo neprestano to trdnjavo. Topovi grome nepretrgoma. Črnogorci se bore kakor levi in najnovejša poročila pravi, da se je že posrečilo Martinoviču, si osvojiti zahodno stran gore Taraboš, odkoder bo zamogel še dalje operirati.

Ko dospé tudi južna kolona pod poveljem princa Danilo pred Skader, se koncentričnemu napadu obeh kolon ne bodo mogle dolgo ustavljati skadrške utrbe, padel bo Skader in Črnogorci postanejo gospodarji severne Albanije.

Turške vesti o prodiranju Črnogorcev.

Turške vesti iz Soluna in Carigrada, ki govorijo o bojih za Skader, vedo poročati o težkih črnogorskih porazih in o turških zmagah. Turki poročajo:

Iz El Bassana in iz drugih krajev hite Turki Skadru na pomoč. Pri Tarabošu in Tuziju (!) so turški vojaki porazili močne črnogorske oddelke, ki so prodirali proti Skadru. Črnogorci so veliko vojakov izgubili. Drugo solunsko poročilo pravi, da so Turki preprečili črnogorske potokuse, napasti Skader tam, kjer teče reka Bojana. Iz Carigrada se po turških virih poroča, da so štiri turški bataljoni v Vranji razgnali 8000 Črnogorcev, ki so izgubili 600 mrtvih.

Te vesti, ki so turškega izvora, so povsem nezanesljive in v večini le pobožne želje. Pričajo pa, da se tudi Turki hrabro borijo in da so boji ze-

lo krvavi. Vsled junaških črnogorskih napadov, ki jih Turki hrabro odbijajo, so velike črnogorske izgube povsem umevne.

Tako, na primer, je dne 12. oktobra poskusil lješnjanski bataljon splaziti se v trdi noči v trdnjavo Taraboš. Storil je to na svojo roko in proti volji ali brez vednosti višjih svojih častnikov. Imeli so za seboj že vsa nevarnejša mesta in bili od glavnih utrd oddaljeni jedva samo še kakih 100 korakov. Gotovo bi se jim bilo posrečilo, polastiti se trdnjave, ako bi jih ne bil zagledal monitor, ki križari po Skadrskem blatu, kakor imenujejo Črnogorci navadno Skadrsko jezero. Slučajno je namreč vrgel njegov reflektor svojo luč ravno na tisto mesto, kjer so se junaki lješnjanskega bataljona plazili proti vrhu na trdnjavo. In počili so topovi in črnogorska kri je tekla v potokih. Videč, da ni rešitve, so vdrl v bližnjo šanco kakor gladni volkovi, morili in morili, a padali drug za drugim. Kolikor jih ni padlo, so vsi večinoma ranjeni od mitraljez.

Toda nepobitno dejstvo, da Črnogorci prodirajo vspešno na celi fronti, dokazuje velik njihov napredek, če tudi je tu pa tam združen z večjimi ali manjšimi izgubami.

Razne vesti

Kralji v glavnih taborih.

Zofija, dne 17. oktobra: Kralj Ferdinand se je podal v glavno bolgarsko taborišče.

Belgrad, dne 17. oktobra: Kralj Peter je odpotoval zvečer v Niš. Kraljevi dvor se preseli v Kragujevac. Prestolonaslednik se je podal s svojim štabom v Niš.

Popolno pobratenje Srbov in Bolgarov.

Ce se pomisli, kako sovraštvo je vladalo še nedavno med Srbi in Bolgari, se človeku stori kar milo, ko čita poročila, ki prihajajo iz Zofije o sprejemanju srbskih polkov in bratenju srbskih in bolgarskih vojakov. Na kolodvoru v Zofiji pogoščajo srbske vojake, ki se vozijo tam skozi na mejo, s cigareti in slaščicami ter jih obsipavajo s cvetlicami. V hipu se sprijateljijo srbski in bolgarski vojaki, se objemajo in poljubujejo. Zavest, da jim je le v slogi in edinstvu mogoče rešiti brate, ki so zaslužni pod turškim jarmom, je izbrisala tudi zadnje sledi nekdanjega nasprotstva med tema jugoslovanskima plemenoma.

Turško divjaštvo.

K srbskim četam je pribezalo 2833 prebivalcev iz Stare Srbije in iz Sandžaka. Vsi pripovedujejo o neverojetnih turških grozovitostih. Blizu Migičevso napadli bašibozuki srbsko prebivalstvo in so uganjali nečuvne strahovitosti. Rezali so Srbom nosove, odsekavali roke in odrobljali glave. V bližino Raške so prignali slabotnega starca in mu vpričo Srbov odsekali glavo.

Abdul Hamid.

Bivšega sultana Abdul Hamida, so prepečljali na željo vladajočega sultana v Carigradu ter so mu, kakor poročajo iz Carigrada, odkazali palačo na maloazijski strani Bospora za prebivanje.

Avstro-Ogrska in Rusija ter Balkan.

Ruski ministrski predsednik Kokovcev se je izrazil v neki diplomatski družbi, da se niti Rusija, niti Avstro-Ogrska ne boste vmešavale v balkanske zadeve.

Posledice vojske.

Carigrad, dne 16. oktobra: Tu je začelo občutno primanjkovati kruha. Vojno ministrstvo je zato odredilo, da se pekovski pomočniki ne pokličejo v vojsko. — Orijent-Ekspress vozi odsej samo še do Budimpešte. — Ekspress iz Pariza v Constance vozi tudi še zanaprej.

Odhod turškega poslanika iz Beograda.

Dne 15. t. m. zvečer je turški poslanik neopazeno odšel iz Beograda, ne da bi dvignil pri vladinih svojih potnih dokumentov. Odpeljal se je na nekem ogrskem parniku.

Ob srbski meji.

Glasom belgrajskih brzojav se je koncentrirala srbska armada na visoki planoti pri Vranji. En del srbskih vojaških čet je odšel na Bolgarsko, da skupno z bolgarsko armado prodira proti Egri Palanki, med tem ko se bo glavni del bolgarske armade obrnil proti Jedrenju. Srbske predstraže stoje že tudi ob meji proti Sandžaku.

Svetovna vojna.

„Frankfurter Zeitung“ se bavi z vprašanjem, kako bi bilo mogoče preprečiti usodopolne konflikte, ki bodo nastali vsled balkanske vojne in se izogniti svetovni vojni. List nasvetuje, če bi Srbija tudi zasedla Sandžak, da naj ostane Avstro-Ogrska mirna pod pogojem, da se sklone neodpovedljiva carinska konvencija med Avstro-Ogrsko in Srbijo. Predlog je vzbudil splošno pozornost.

Turški poslanik odpotoval iz Zofije.

Zofija, dne 16. oktobra. Oficijozno se naznanja, da je turški poslanik obiskal včeraj ministrskega predsednika Gešova ter mu naznanil, da je dobil od svoje vladé poročilo, da naj z vsem poslaniškim osebjem odpotuje iz Zofije. Zahteval je svoje potne liste ter prosil, da mu bolgarska vlada določi uro,

ko more zapustiti Zofijo. Danes je odpotoval turški poslanik preko Carigrada na Turško. Bolgarski ministrski svet je dopoldne sklenil, da odpokliče bolgarskega poslanika iz Carigrada.

Dodatno k koncentraciji bolgarske armade.

Bolgarija je odpotala vse obmejne straže v notranjost dežele, da zabrani trenutno vse nepotrebne praske in izgube ob meji. Koncentracija je izvršena. Bolgarska armada bo razdeljena v dva dela. Prva armada ob reki Marica je močnejša in je koncentrirana ob vzhodni strani Bolgarije pri Stari Zagori, kjer je sedaj sam bolgarski kralj. Steje 250.000 mož. Druga armada pri Kjustendilu je mnogo šibkejša in šteje samo 100.000 mož. Operirala bo istočasno s srbsko armado proti Skoplju.

Skrivnostne besede ali samo besedice.

Oficijelna „Rossija“ izjavlja, da Rusija goji slejkoprej simpatije do balkanskih narodov, da pa mora zasledovati realno politiko. Rusija je za mir. Sicer pa je Rusija močna in ima vsa sredstva, da varuje svoje interese. Rusija želi, da se krvoprelitje na Balkanu kmalu neha, pod svojimi nogami pa čuti trdna tla.

Turčija in Grška.

Turčija je odpoklicala vse svoje konzularno osebje z Grškega.

Avstrijski „Rdeči križ“.

Na Dunaju se je vršila povodom vojne seja avstrijskega „Rdečega križa“. Vlade dveh vojskujočih se držav in turški „Rdeči polumesec“ so se obrnile na avstrijski „Rdeči križ“ s prošnjo, da naj odpošlje kakor mogoče hitro zdravnike, strežnike in sanitetni material na bojišča. Vsled tega odidejo v najkrajšem času primerne kolone v Črnogoro in na Bolgarsko. Turčija je že dobila potom „Rdečega polumeseca“ obveze v vrednosti 5600 K ter je obljubil „Rdeči križ“ še nadaljnje pošiljave. Predsedstvo je dobilo nalog, da enakomerno podpira vse bojujoče se stranke, ter je dobilo v to svrhu konečno dovoljenih 150.000 K.

Balkanska zveza in Grška.

Nekateri nemški listi so začeli raznašati vesti, da se Grška baje ne počuti posebno dobro v zvezi s Črnogoro, Srbijo in Bolgarsko, in da morda v zadnjem hipu izstopi iz zveze. Tendence teh vesti je jasna in očitna: Nemci bi radi posejali med balkanske države seme nezaupanja in potem morda tudi razdora, ali tem manevrom se na Balkanu vse smeje, ker ve vsak otrok, da Grška v tej vojni najmanj riskira, ima pa največ dobiti, česar drugače, kakor v zvezi s slovanskimi balkanskimi državami nikdar ne dobi. Sicer je pa tudi grška vlada pohitelja, te vesti najodločneje dementirati, ker se dobro zaveda velikih koristi, ki jih more imeti od zveze s slovanskimi balkanskimi kraljevinami.

Skadrsko jezero.

Biser Črnogore je Skadrsko jezero. Meri 262 kvadratnih kilometrov. Dolgo je nad 40 kilometrov, široko nad 14 kilometrov, globoko pa povprečno 10 metrov. Izredno veliko ima Skadrsko jezero otokov, namreč 35. Ker meji jezero turško-črnogorska meja v sredini, pripada nekaj otokov tudi Turki, a največji in najlepši Črnogori. Jezero je zelo bogato na ribah ter so na primer leta 1906 izvozili 117.000 kilogramov rib v vrednosti 50.000 K. Največ rib iz Skadrskega jezera se odpošlje v Srbijo, Italijo in Avstro-Ogrsko. Ribji eksport v Turčijo je zelo minimalen. Samo ob sebi umevno je, da so vsi črnogorski ribiči tudi lovci ter imajo v čolnu navadno poleg ribiških priprav tudi puško, da ob ugodni priliki ob obrežju ali v zraku ustrelje kakšno divjačino. %

Da je bilo Skadrsko jezero za časa Rimljanov mnogo večje kakor je sedaj, je dokazano. Takrat se je raztezalo skoro do sedanje Podgorice, po drugih verzijah celo do Spuza, vendar se pa ogromna apnenčeva stena, ki je obdajala jezero od vseh strani, ni mogla trajno ustavljati neprestanemu izpolnjenju ter je počila na dveh krajih, vsled česar ste nastali reki Bojana in Kiri. Ti dve reki odvajata toliko vode, da se je površina jezera znatno znižala, in so se skrčili bregovi. Na osušenem ozemlju so nastala najrodovitnejša polja, ki seveda spomladi in ob daljšem deževju še vedno mnogo trpe vsled povodnj. Ob takih slučajih naraste jezero do dvojne svoje velikosti, namreč do 500 kvadratnih kilometrov površine. Bazar v Skadru je ob takih časih tri metre pod vodo.

Izmed obeh odtokov Skadrskega jezera, Bojana in Kiri, spada prvi deloma k Črnogori, deloma k Turčiji ter tvori južnovzhodno mejo med Črnogoro in turško državo.

Oborožba balkanskih držav.

Črnogorska armada

je oborožena s 30.000 puškami najnovejšega sistema, katere ji je podarila Rusija. Nadalje ima še 80.000 pušk raznovrstne konstrukcije, tako da je vsak Črnogorec oborožen s puško. Tudi topove ji je podarila deloma Rusija, deloma pa Italija. Steje za vsem 144 topov in 44 strojnih pušk. Okrog 50 topov je 7,5 cm kalibra za gorske boje, drugi so Kruppovi poljski topovi 7,5 cm kalibra in nekaj jih je 12 cm kalibra za obrambne pozicije. Častniki nosijo, kakor Rusi, opasane sablje čez pleča.

Turčija

je bistveno bolj oborožena, kakor Črnogora, a ne prekaša jo pa v izurjenosti pri streljanju. Ima 7.65 mm Mauserjeve puške repetirke, 7.5 cm brzostrelne topove, model iz leta 1903, 12 cm poljske havbice in 7.5 cm gorske topove iz Kruppove tovarne. Vsak evropski bataljon ima tudi 1 stotnijo strojnih pušk.

Srbska armada

je še le v zadnjem času dobila puške repetirke z municijo, kakor tudi težke topove. Ker si pa mora Srbija skoro vse svoje orožje naročiti v tujemstvu, pomeni zaplemba srbske municije od strani Turčije pred kratkim precej občuten udarec za Srbijo. Oborožena je nadalje z brzostrelnimi topovi, s havbicami in strojnimi puškami; na vsak bataljon pride ena kompanija strojnih pušk.

Bolgarska armada

je najboljše organizirana. Ima brzostrelne topove, sistem Schneider-Creuzot, model iz leta 1903, razen teh ima pa gorska artilerija še tudi Kruppove brzostrelne topove 7.5 mm kalibra. Pehota je oborožena z moderno puško repetirko. Organizacija armade in vse kar je z njo v zvezi, je vzorno urejeno. Pri brzojavnem bataljonu je upeljana sekcija za radiotelegraf ter ima tudi oddelke za zrakoplovstvo. Avtomobilska služba je upeljana po francoskem vzorcu.

Grška armada

je oborožena s 6.5 mm manlihercami in karabinerji. Toda njeno topništvo se nahaja v reorganizaciji. Z novimi topovi jo zalaga trdka Schneider-Creuzot. Sicer pa grška armada glede kakovosti in organizacije daleko ne dosega kakovosti armad ostalih balkanskih držav.

Politični pregled.

Delegacije — zaključene.

V sredo, dne 16. t. m. je bilo delegacijsko zasedanje zaključeno. Obe delegaciji, avstrijska in ogrska, ste imele ta dan še plenarne seje. Na dnevnem redu ni bilo več nikakih posebnih zadev, ker so bili redni in izredni vojaški proračuni in krediti, ki so tvorili najglavnejšo točko tokratnega zasedanja, sprejeti že v torek v obeh delegacijah.

V avstrijski delegaciji so bile sprejete resolucije, ki zahtevajo, naj se pri obrtnih, industrijskih in poljedelskih naročilih vojnega ministrstva ozira na proizvedenega in kupuje naravnost od njega ali pa njegovih zadrug. Nato je odgovarjal vojni minister Aufferberg na razne interpelacije. Po kratki pavzi so za tem referenti konstatirali, da vsi sklepi obeh delegacij soglašajo, na kar so bili vsi predlogi sprejeti še v tretjem čitanju. S tem je bilo delo dovršeno. Grof Berchtold izreče delegaciji zahvalo in priznanje cesarjevo, knez Schwarzenberg se zahvali predsedništvu, predsednik se zahvaljuje raznim faktorjem: ministrom, časopisju in z „živijo“ klicem na cesarja zaključuje zasedanje.

Ogrska delegacija je imela še krajšo sejo. Referenti so samo konstatirali, da soglašajo sklepi obeh delegacij in po kratkih zahvalnih govorih je bilo seje konec.

Vojna uprava je z ravnokar zaključenim zasedanjem lahko povsem zadovoljna. (Skoro soglasno so odobrili delegati redni in izredni proračun za vojaštvo in mornarico ter dovolili oba izredna vojaška kredita. Slišala se je sicer v delegacijah marsikatera otožna in sentimentalna beseda o žalostnem finančnem stanju države, vendar so skupni ministri dobili kar so hoteli. Resnost mednarodnega političnega položaja je tolika, da so delegati skoro brez izjeme prihrdili zahtevam, ki merijo na okrepitev naše bojne moči. Si vis pacem, para bellum, ta latinški pregovor ima še dandanes polno veljavo. Najboljša obramba miru je močna armada, to je splošno priznana resnica, ki se je tudi pri aneksijski krizi potrdila. Mir je pa nekaj tako dragocenega in vojska bi bila za vse naše narodno gospodarstvo tak silen in težak udarec, da vsak praktično računajoč politik v nevarnih časih rajši dovoli nekaj bremen, s katerim se sigurno mir, kakor pa da s protimilitarističnim čemagostvom in rovarjenjem slabi moč države in jo spravlja v vojsko. Če je treba zbirati med dvema bremenoma, si človek nalóži rajši lažje, kot težje. Če že mora človek trpeti zlo, prevzame rajši manjše.

V novembru bodo delegacije zopet zborovale in sicer v Budimpešti. Kdaj se zberejo, še ni natančno določeno, gotovo pa že v pričetku meseca.

Cuvajev režim.

Policija je aretirala dne 15. t. m. urednika lista „Agrarier Tagblatt“, Juro Bauerja, ki ga sumijo, da je kot poročevalec raznih slovanskih listov in graške „Tagespost“ spravljal v javnost razne stvari, ki kompromitirajo Cuvajev komisariat.

Justhova prošnja.

Voditelj ogrske opozicije Julij Justh je poslal kabinetni pisarni cesarjevi pismo s prošnjo, da ga izbrišejo iz seznama pravih tajnih svetnikov. Svojo prošnjo utemeljuje s tem, da se ne smeja za vrednega, da bi po dogodkih v ogrski zbornici, kjer je policija na tak način posredovala, še bil nadalje deležen take časti.

Rusija in Vatikan.

Iz Rima nam poročajo od dobro informirane strani:

Že od začetka tekočega leta so bile razmere med Rusijo in sveto stolico zelo napete, tako da se je splošno pričakovalo pretrganja vseh zvez. Povzročena je bila ta diplomatska napetost po obsodbi varšavskega škofa-koadjutorja na 16mesečno ječo in po brezvspešnem posredovanju v Petrogradu radi krivičnega nastopanja ruske vlade proti ruskim katolikom. V resnici je bilo prišlo tudi tako daleč, da je bil ruski poslanik pri Vatikanu odpoklican. Zadnji četrtlet, dne 10. t. m., je bil sprejet od papeža v avdijenci novi ruski poslanik Nelidow. Sprejem je bil zelo ljubeznjiv in prisrčen. Iz tega se sklepa, da bo prišlo v bližnjem času do sporazuma med Rusijo in sveto stolico.

Nemci delajo in žrtvujejo.

Nemci so v poslednjih letih mnogo storili na raznih straneh, v raznih društvih in pod raznimi imeni, za širjenje svojega jezika in nacionalizma. Koristno bo, ako si ustvarimo nekaj pregled nemškega dela, da vidimo tudi njihovo veliko patriotsko požrtvovalnost in veliko nevarnost, ki grozi tudi naši narodni individualnosti, da se vzbudi tudi v nas več čuta dolžnosti do naroda in dela za njegovo ojačenje. Tu podajamo po vrsti nemška društva, ki delajo v obrambo, jačenje in širjenje nemštva.

Deutscher Schulverein, ustanovljen leta 1880, ima danes nad 2.000 podružnic z nad 160.000 članov. Letni dohodki znašajo nad 1.000.000 K. Do leta 1910 torej v 30 letih svojega obstanka, je napravilo to društvo v svoje svrhe 15.000.000 K. To društvo upravlja tudi znani Roseggerjev sklad, ki ima znašati 3.000.000 K.

Südmark s sedežem v Gradcu, ustanovljena l. 1889 z naloge, da čuva in širi nemško misel in jezik v slovenskih krajih. To društvo ima nad 80.000 članov v 800 podružnicah, a letni dohodki mu znašajo 750.000 K. Posebno podpira Südmark gospodarski napredek nemških kmetov.

Deutscher Bund v Budjovicah na Češkem, ustanovljen leta 1884, ima 400 podružnic s 40.000 članov. Svojo delavnost razvija to društvo na južnem Češkem.

Deutscher Bund v Pragi, ustanovljen l. 1884, ima 200 podružnic z blizu 90.000 članov, ki doprinašajo letno do pol milijona kron v blagajno zveze. Svojo delavnost razvija na severnem Češkem.

Bund v Olomucu s 600 podružnic in nad 50 tisoč članov in letnim dohodkom 160.000 K, razvija svoje delo v severni Moravski.

Bund v Brnu s 150 podružnicami in 10.000 članov razvija svoje delo v južni Moravski.

Bund v Tridentu, ustanovljen leta 1905 proti Italijanom v južnem Tirolu, ima nad 20.000 članov, 220 podružnic z letnimi dohodki 100.000 K.

Bund der christlichen Deutschen v Bukovini s sedežem v Črnovicah, ima 50 podružnic s 120.000 članov, dohodkov je imel v letu 1910 70.000 K.

Deutscher Bund na Dunaju, ustanovljen leta 1907 posebno proti Čehom na Nižjem-Avstrijskem, ima 120 podružnic z nad 15.000 članov.

Razum teh velikih društev obstojajo povsod, kjer je le par nemških rodin, razni: suppenanstalt, freitischvereine, kreuzvereine, zöglingshomei, jugendhomei, schlaraffi itd., in vsa ta združenja dela jo premišljeno in sistematično za ojačenje in širjenje nemštva.

To so številke, ki govore več o nevarnosti te nemške ekspanzivnosti in agresivnosti, kot bi mogli mi v stoterih člankih. (Slovenci, vršite narodno-obrambno delo, darujte „Slovenski Straži“!)

Raznoterosti.

Smrtna kosa. V Ljubljani je umrl v Leonišču vpokojeni profesor gospod Jožef Celestina, star 68 let. Deloval je na ljubljanskem učiteljskem dolgo vrsto let. Bil je na glasu kot izboren matematik in je spisal tudi več učnih knjig iz matematike. Blag mu spomin.

Evharistični svetovni shod na Dunaju je izdal album, v katerem je mnogo okusnih slik. Med njimi je cesarjeva, papeževa, papeževga poslanca van Rossum, dunajskega nadškofa in župana in 67 slik o slovesnem obhodu na Heldenplatzu. Album stane 2 K 10 vin. s poštano vred. Prodaja ga knjigarna R. Lechner, Dunaj, I., Graben 30. Poročilna knjiga o kongresu (Kongressbericht) še ni izšla. In pred novim letom še tudi najbrž ne pride na svitlo. Kdor je lavantinskemu odboru poslal 10 K, jo dobi potem brezplačno. Ko jo začnemo razpošiljati, bomo naznanili po listih. Slavnostna kongresna knjiga pa je izšla že pred kongresom (Festschrift). Kdor jo pa hoče imeti, si jo naj naroči na Dunaju pri centralni pisarni. Ta se ne dobi brezplačno.

Iz finančne službe. Nadkomisar finančne straže II. razreda gospod Martin Voh v Celju je, predstavljen v Maribor, komisar finančne straže I. razreda gospod Martin Kovač v Mariboru gre iz Maribora v Celje.

Brzljavi pozdravi. Nedeljsko našo prireditel v Narodnem domu v Mariboru so brzljavo pozdravili: Slovenska dijaška zveza, župnik Gomilšek od

Sv. Petra na Medvedovem selu, župnik Treiber iz Koroškega, kaplan Čok iz Trsta, gospod Pukl iz Maribora-Enzersdorfa pri Dunaju, provizor Schreiner iz Zalca in „Slovenska Straža“ in Izobraževalno društvo v Slov. Bistrici.

Liberalci na delu. V nedeljo ustanovijo liberalci za mariborsko okrožje svoje politično društvo, da bodo tudi na mejo zanesli razpor. Odbornika liberalne stranke za Maribor sta profesor dr. Pifko in uradnik južne železnice Kejžar. Delati in večati razpor, to je liberalno narodno-obrambno delo. Zanimiv bo nedeljski sestanek le v tem oziru, ker bo nam s tem dana priložnost, da spoznamo tudi v mariborskem okraju zaupnike davčne oblasti za odmerjenje osebno-dohodninskega davka.

Proč s Cuvajem. Na drugem mestu poročamo o novem nasilstvu komisarja Cuvaja, ki je dal aretirati urednika Bauerja za to, ker ta ni hotel prodati svojega prepričanja in pisati tako, kakor hrvaški trinoj zahteva. Aretirana sta še dva druga urednika in več dijakov in dijakinj. Tudi še druga nasilstva ima Cuvaj znova pripravljena. Moti se pa Cuvaj, če misli, da bo s takimi nepostavnostmi uklonil hrvaški narod. Hrvatje so prenesli že težja zla in bodo Cuvaja tudi. On bo izginil, njegov spomin, obdan s sramoto, bo pozabljen, hrvaški narod bo pa še živel in procvetel. Toda manj razumljivo kot Cuvajevo postopanje, se nam zdi ravnanje mero-dajnih faktorjev. Nič tako čudnega ni, če Cuvaj, poklican in pooblaščen za terorista, pušča svojemu propalemu mišljenju prosto pot. Neverjetna zaslepljenost pa je, če vodilni krogi v teh resnih, kritičnih časih na Balkanu pustijo izzivati in samovoljno trpinčiti svobodni hrvaški narod. S tem spravljajo v sramoto celo državo pred balkanskimi narodi in pa jemljejo državi ugled pred celim svetom. Kako naj balkanski narodi ne sovražijo Avstrije, če vidijo, da se njihovim bratom pod Cuvajem ne godi nič boljše, kot njihovim bratom pod Turčinom. Komur je bodočnost države na Balkanu in s tem eo ipso bodočnost države sploh le nekoliko pri sreči, mora dvigniti zahtevo: proč s Cuvajem! Poslanei, zaropotajte na Dunaju brezobzirno, da izgine iz površja Cuvaj in pa njegove kreature!

Obrestna mera se viša. V Londonu se je dne 16. t. m. zvišal privatni diskont na 4%, v Parizu na 3% (prej 3%). Z ozirom na to se pričakuje v Londonu in Parizu zvišanje obrestne mere. Nemška državna banka in avstrijsko-ogrška banka boste sledile v slučaju, da bi kurzi menic padli. Pod sedanjimi razmerami to še ni potrebno, ker so kurzi menic ugodni. V zadnjih dneh je prišlo iz Srbije v Avstrijo za več 100.000 frankov napoleonidov kot plačilo za razna naročila.

Za zrakoplovstvo. (Avstrijska veleindustrija Dreher in vitez Schöller sta darovala za avstrijsko zračno brodogradnjo vsak po 100.000 K.

Zadružno gibanje v Avstriji in na Ogrskem. V Avstriji se je kmetijsko zadružništvo posebno v zadnjih 10—15 let hitro in močno razvilo. Število zadrug znaša sedaj okroglo 11.500, od katerih jih je 8611 združenih v Splošni zvezi kmetijskih zadrug v Avstriji. Na višku stoji denarne zadruge, ki so po nekaterih krajih prevzele tudi skupni nakup in pa skupno prodajo; njihovo število je dne 1. januarja 1911 znašalo 7631. Dalje so se izdatno pomnožile še mlekarške zadruge, katerih je 826, nakupovalne in prodajalne zadruge (251), živilno-rejske zadruge (189) ter strojne zadruge (249). Ostale zadruge so zelo različnih vrst, kar dokazuje, da se je zadružna misel med ljudstvom krepko vkoreninila ter spodbudila ljudi k zadružnemu delovanju na najrazličnejših poljih. Zadružno stremljenje ima svoje središče v že imenovani Splošni zvezi, pri kateri je sedaj včlanjenih 30 deželnih zvez, oziroma osrednjih posojilnic z 8611 zadrugami. Splošna zveza ne razvija samo obsežne propagande, ne poučuje ter ne svetuje samo na splošnem zadružnem polju, nego je z vspehom prevzela mnoge skupne gospodarske naloge. To velja posebno za kmetijsko vnovčevalnico za živino pri Splošni zvezi, ki je prodala leta 1911 133.650 glav živine v vrednosti 13.200.000 K. Mnogo se je tudi že storilo za vpeljavo direktne dobave za armado potom zadružne organizacije na prizadevanje Splošne zveze. Dalje se je zelo skrbelo za izobrazbo zvezinih in zadružnih uradnikov s prirejanjem poučnih tečajev. Sedaj je živo zanimanje za popolno preosnovo zadružnega zakona, za osnivanje osrednjega zadružnega kreditnega zavoda s sodelovanjem države ter za preosnovo pristojbinskega zakona. Zadružno gibanje na Ogrskem se odlikuje po močnem razširjenju kreditnih zadrug, konsumnih društev ter mlekar-skih zadrug. Dne 1. januarja 1912 je bilo 2509 kreditnih zadrug, 1588 konsumnih društev (nakupovalnih in prodajalnih zadrugah), 605 mlekar-skih zadrug, 304 zavarovalne družbe za živino, skupaj 5006 kmetijskih zadrug. Kot centrala služi deželna osrednja kreditna zadruga za Ogrsko. Ona združuje v sebi zadružno zvezo, osrednjo blagajno in revizijsko zvezo. Udeležuje se tudi trgovanja z zemljišči, oziroma razdeljevanja posestev. Konsumna društva ima svoje središče v Hangyi, veliki nakupovalni zadrugi zveze ogrskih kmetov in v središču krščanskih konsumnih društev. Znamenito organizacijo za skupno prodajo kmetijskih pridelkov in nakup kmetijskih potrebščin so si ustvarili veliki in srednji kmetje v drugi ogrskih kmetov v Budimpešti. Poleg mlekar-skih zadrug se je razvilo malo število vinarskih in žitokladišnih zadrug.

Proti umazani literaturi. Edino pametno sredstvo proti razširjevalcem umazanega berila in slik poznajo na Angleškem. V Angliji se je začelo živahno gibanje proti prodajalcem nenravnih fotografij, časnikov in različnih zloglasnih brošur. Kakor je nedavno tega poročal neki list iz Londona, sta bila tam obsojena dva taka propagatorja na 9 mesecev v prisilno delavnico in za nameček sta jih dobila še vsak 25 na zadnjo plat.

Podružnice S. D. Z., njeni člani, druge korporacije in slavno občinstvo se prosi, da naslavlja vsa pisma in pošiljke, ki zadevajo Slovensko dijaško zvezo, na njenega tajnika: Ivana Žgur, štud. vet., Dunaj, III., Rasumofskygasse 22-11.

Na Rumunskem prestopajo trumoma v naročje sv. katoliške cerkve. V rumunski pokrajini Dobruči živeči pravoslavni Bolgari so vsled nekega spora z rumunsko vlado, ker jim je poslednja prepovedala bolgarsko cerkveno petje, zapustili pravoslavno vero ter prestopili v naročje sv. katoliške cerkve. Rumunski pravoslavni škof je namreč hotel vsiliti Bolgarom rumunsko cerkveno petje. Da ljudstvo k temu prisili, je odredil, da so oblasti zaprele vse cerkve rumunskih Bolgarov. Da najdejo izhod iz tega spora, je izdal rumunski minister za uk in bogočastje odredbo, da se mora vršiti cerkveno petje menjaje, enkrat v rumunskem in drugokrat v bolgarskem jeziku. S to odredbo se pa Bolgari niso zadovoljili in so javili rumunskemu kralju svoj sklep, da se pridružijo združeni cerkvi. Stopili so že v stik s katoliškim nadškofom v Bukareštu, Netzhammerjem, ki bi naj poskrbel, da dobe Bolgari potrebnih dušnih pastirjev.

Štajersko. Mariborske novice.

Nedeljska Slomšekova slavnost. (Nekaj dodatkov.) Kakor smo že kratko poročali, je nedeljska Slomšekova slavnost nad vse pričakovanje sijajno izpadla. Občinstva se je bilo zbralo toliko, da je bila velika dvorana Narodnega doma zasedena. Ves vspeh se je izvršil točno in z veliko preciznostjo. Glasbeno uredništvo je neumorno in neutrudljivo sviralo ter s svojim res lepim proizvajanjem zelo splošno občudovanje mnogoštevilnih poslušalcev. Od mnogih strani, ki se na godbo dobro razumejo in so že velikokrat imeli priliko slišati lepo godbo, smo slišali priznalne, laskave besede. Deklamator (Zdenko Verstovšek) je dosegel s svojim nastopom izborni uspeh in mu je zbrana množica ob koncu burno ploskala. Slavnostni govornik gospod dr. Anton Medved je z njemu lastno vervo in mladeniškim ognjem proslavljal nesmrtnega našega apostola. Šentjurski pevski zbor pod priznanim vodstvom častitega gospoda kaplana Bosina je vzbudil viharje navdušenja, ki se ni hotelo poleči. Šentjurski peveci in pevke zaslužijo res naše popolno priznanje in toplo zahvalo. Vstrahili se niso dolgega pota, oplašili se niso velikega truda, ki so ga imeli s pripravami — sodelovali so tudi pri „Slomškovem rojstvu“ — in so prišli polnoštevilno na našo prireditev, kjer niso zabavali samo pri oficijelnem delu, ampak tudi pri prosti zabavi. Hvala jim prisrčna. Lendovšekov igrokaz „Slomškov rojstvo“ je bil vprizorjen z globokim umevanjem ter je bil sijajno opremljen. Porabili so se vsi tehnični pripomočki, da je bil efekt res polen. Glavna vloga igrokaza, Marina, je bila v izbornih rokah gospe prof. Matkove, ki je s svojim krasnim prednašanjem gledalce očarala. Gospa je pokazala izredno rutino v nastopu in težavni deklamaciji. Tudi ostale manjše vloge v rokah gđe. Štupica, ge. Leskovar, ge. Horvat in g. Leskovarja so se lepo uvrstile v celo igro, ki je nudila res mnogo lepega. Mnogo zaslug si je priboril za to krasno vprizoritev gospod Stegnar st. kot spreten režiser. Hvala mu. Nastop mladine — dečkov in deklic — ki se je poklonila Slomšku z Zemljičevimi pesnitvijo, je žel vsestransko priznanje. Da je bil nastop tako učinkovit, gre zahvala razun gđe. Štupici tudi ge. prof. Majcenovi. Končajmo: Slavnost je bila prav veličastna in vredna spomina našega nezabnega, nesmrtnega Slomška. Hvala še enkrat vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da je uspela tako sijajno.

Za dijaško kuhinjo v Mariboru so darovali naslednji p. n. dobrotniki in dobrotnice: čisti dohodek dijaške veselice pri Sv. Juriju ob Ščavnici poslal med. Fras 25 K; Peter Gorjup, kaplan, 5 K; Vincenc Žolgar, kaplan, 5 K; Jožef Weixl, župnik, 4 K; Franc Močnik, kaplan, 6 K; Franc Šijanec, najučitelj v pokoju, 10 K; Frid. Repolusk, župnik, 2 K. Hvala lepa.

Maribor. Kakor je razvideti iz Vaše sredine številke, je torej Ciril-Metodova družba tudi Sokolom v prid, to se pravi, da tudi Sokoli obživajo narodno-obrambni denar. Iz poročila o družbinem obnem zboru pa je bilo razbrati, da dobiva tudi bogati gimnazijski ravnatelj in ravnatelj ljubljanske elektrarne Senekovič od družbe odškodnino za potovanje, vlake itd. Nadalje potovalni učitelj ni več potreben, toda so ljudje, ki so potrebni plače potovalnega učitelja, za to se bo še eno mesto za Štajersko ustanovilo. Znani župnik Berce, ki je ravnokar izdal brošuro proti ljubljanskemu škofu, je dobil že tisočake od družbe. Vse to je narodno-obrambni denar. V Mariboru se tudi nabira za to družbo denar, toda nam pristašem „Slovenske Straže“ se navažno

zatrjuje, da denar ostane v Mariboru za slovensko šolo. Ali je to res? Zelo dobro bi bilo, da bi mariborske nabiralke enkrat javno položile račun o nabranem denarju, da se za bodoče vemo ravnati. Senekovič, Sokolom, Berceom vendar ne bomo dajali denarja. Naj se pove, kam gre v Mariboru nabrani denar. Kako potrebni bi bili slovenski šolarji v Kamnici, Svičini, pri obeh Kungotah kake slovenske podpore, zato bi bilo obžalovati, ako bi ves denar šel v malhe kranjskih liberalcev.

Slovensko gledališče v Mariboru. V nedeljo, dne 20. vinotoka vprizori Dramatično društvo svojo prvo opereto „Vzbujeni lev“ in krasno burko „V cvilu.“ Obe igri ste polni zdravega humorja in bode te zlasti ugajali onim, ki se v gledališču radi pošteno nasmejejo. Pri predstavi sodeluje celoten orkester Glasbenega društva. Ker so pevske točke v dobrih rokah, upamo, da bo slavno občinstvo s prav obilnim posetom poplačalo trud in velike stroške, ki jih bo imelo Dramatično društvo z opereto. Začetek predstave točno ob 8. uri zvečer.

Manipulacije z voznimi listki na južni železnici. Svoječasno smo poročali, da so bili pred c. kr. okrajnim sodiščem ljubljanskim obsojeni uslužbenci južne železnice Tomschitz, Keuschel in Kotnik zaradi goljufije z voznimi listki. Potvarjali so stare „bianc“ vozne listke drugih prog za progo Maribor — Trst in te potvorjene listke prodajali potnikom. A denar so si obdržali. Tomschitz in Keuschel sta oškodovala na ta način južno železnico za zneske pod 200 K, Kotnik pa za 59.40 K. Tomschitz je bil obsojen na dva meseca, Keuschel na en mesec in Kotnik na tri tedne strogega zapora. Obsojeni so se pritožili in v ponedeljek, dne 14. t. m., popoldne, se je vršila pred ljubljanskim deželnim sodiščem vzklona obravnava. Obravnava je trajala več ur, obsojene so zagovarjali mariborski odvetniki. Vzklicni senat je po govorih zastopnikov, obtožencev in državnega pravdnika vzklic zavrnil in potrdil obsodbo prvega sodišča. Kakor poroča „Slovenski Narod“ iz baje zanesljivega vira, ima južna železnica ovadbe še za več sprevednikov, ki so tako kot ti obsojenci manipulirali s potvarjanjem voznih listkov južne železnice.

Opozarjamo mariborske in studenske Slovence na Slomšekovo slavnost, ki se vrši v nedeljo, dne 20. t. m. v Frasovi gostilni v Studencih. Nastopajo prvič tudi domači tamburaši.

Hymen. Jutri ob 3. uri popoldne se poroči v podružni cerkvi Marija Brezje, hočka župnija, učitelj Vekoslav From iz St. Lenarta v Slov. goricah, z gđe. učiteljico Liziko Zemljič iz St. Lenarta v Sl. goricah.

„Slovenska Straža“ ima v ponedeljek, dne 21. t. m., svoj družinski večer pri gospodu Josipu Kirbišu.

Srečke „Slovenske Straže“ se dobe pri Mariborski podružnici „Slovenske Straže.“ Naročajo se pri gospodu Ferdu Leskovarju, tajniku posojilnice v Mariboru. Naročajte in kupujte jih. [Srečka] stane samo 1 K.

Celjske novice.

Zakup užitninskega davka v Celju. Okrajno finančno ravnateljstvo v Mariboru je razpisalo obravnavo glede zakupa užitninskega davka na meso, mošt in vino za leto 1913, po okolnosti tudi za leta 1914 in 1915, za celjski okraj in sicer za občine: Celje mesto in okolico, Sv. Lovrenc ob Prožinu, Teharje in Svetino na dne 5. nov., ob 3. uri pop. v hotelu „Zur Post“ blizu kolodvora. Letna odkupninska pavšalna svota na vino je določena na 42.000 K in za meso pa na 17.500 K.

St. Iljske novice.

Naseljeni Švabi simpatizirajo s Turki. Pred par dnevi sem v neki hiši na Stari gori naletel na družbo naseljenih Švabov. Vsi so bili v živahnem pogovoru radi balkanske vojske. [Ko sem jim povedal, da Črnogorci zmagujejo in pada trdnjava za trdnjavo njim v roke, so vsi od kraja vzrojili in začeli kleti. Tolažili so se: „O, bon da Türk en Skutor einiruka/wird, dou werden do Montegnini/schou urdentli Schleka krieg.“ — Slaba tolažba!

„Marburgerca“ si je v številki od dne 12. t. m. hudo izposodila našega gospoda župnika. Ves dopis je tako grdo zavil v masno omako laži, da na njega sploh pošten človek ne reagira. Oni narodni odpadnik, ki se je že več dni okoli hvalil, da je dal gospoda župnika v „cajtenge“, naj raje lepo tiho čepi v svoji „grajščini“, in naj pazi, da maslo ne steče po glavi.

Na prosto so spustili onega Fakiča, ki je bil osumljen, da je zažgal svojo hišo v Selnici. Dokazal baje je, da on ni kriv požara.

Slomšekova slavnost naše podružnice „Slov. Straže“ in bralnega društva ne bo v nedeljo, dne 3. novembra, ampak v nedeljo, dne 10. novembra. Slavnostni govor je obljubil profesor gospod dr. J. Hohnjec. Naša vrta slovenska mladina se na slavnost pridno pripravlja.

Trgatev je zdaj pri nas v polnem teku. Manjši vinogradniki so že končali branje, le lastniki večjih vinogradov: gg. Bauman, Thaler, vajnski Supanič, jareninski Dvor in drugi, so začeli še le te dni z zbiranjem grozdja. Radi lepših dni so ti-le prvinu pridobili gotovo 2 do 4 stopinje sladkorja. Vino pozno obranega grozdja bo v kljub slabemu pričakovanju izborna in — draga. Gospod Bauman bo baje

pridelal najmanj 150 polovnjakov lastnega vina. To se pa že splača!

Trboveljske novice.

Letošnja premogovska zimska sezona bo zelo obilna, ker je že sedaj zaostalih več sto vagonov premoga, ki ga ne morejo odposlati tovarnam in pa drugim odjemalcem. Vendar ga gre vsak dan nad 240 vagonov po progah južne železnice na razne kraje.

Srbi in Macedonci še vedno zapuščajo Trbovlje in hitijo na pomoč svojim bratom. Tu se vidi, kako hrabri so ti ljudje. Brez vsakega poklica se podajajo v vojno. To bo zdatno oviralo, da podjetnik Šuligoy na Dobrni ne bo mogel nakopati toliko premoga, kakor ima dogovorjeno z trbovljsko premogokopno družbo.

Vodovod. Tukajšnja občina namerava napolniti izpod sv. Planine čez Klek za vodusko okolico vodovod. Ogled je že bil, samo kako še bo plačala, se še ne ve. Sicer pa ima trbovljska občina tako dosti denarja.

Zločin. Pretečeno soboto, dne 12. t. m., je na premogovski separaciji A. Vidmar zabodel tamkajšnjega tesarja F. Miheliča z nožem za tilnik tako hudo, da so ga takoj morali peljati v bolnišnico. A. Vidmar je še le 17 let star, vendar je slišati, da je jezljen in zelo nevaren fant. Stariši, strahujte svoje otroke že v nežni mladosti, sicer pozneje vam bodo za žalost.

Posledica pijančevanja. V četrtek, dne 17. t. m., zjutraj, so našli pri Vidmajerjevi gostilni ubitega 25letnega rudarja Lovrenea Frajle. Pijan je hotel iti po lestvi prenočevati, a mu je spodrsnilo ter se je pri padcu ubil.

Čudno. Trbovljsko prebivalstvo se zelo čudi, zakaj stara trbovljska posojilnica (liberalna) tirja od mnogih svojih strank denar, ki jim ga je posodila. Kaj bo?!

Drugi kraji.

Slivnica pri Mariboru. Velečastiti gospod M. Zorko, kaplan v Cirkoveh, so darovali za tukajšnje Orle 8 K z navduševalnim verzom: Bratje Orli, le na delo, da srce bo res veselo, zvesti Bogu in Mariji in slovenski domačiji. [Bog] plačaj tisočero. Na zdar.

Slivnica pri Mariboru. Naš odsek je izgubil svojega neumorno delavnega načelnika, pevski zbor najboljšega tenorista, bralno društvo izbornega igralca in tamburaši biserničarja v osebi Franceta Dobaja, ki je odšel k vojakom. Bog mu poplačaj to svojo neumorno delavnost. Na zdar.

Sv. Martin pri Vurbergu. Anton Majerič, mlinar v Spodnji Koreni, je daroval za „Slovensko Stražo“ večjo množino obrabljenih poštinih znamk. Hvala.

St. Janž na Dravskem polju. Gradba dravskega kanala vzbuja veliko zanimanje. V nedeljo je prišel k nam naš poslanec gospod Brenčič. Vsakdo izmed mnogobrojnih poslušalcev je kaj pazljivo sledil njegovemu izbornemu izvajanju o kanalizaciji in gospodarskih zadevah, o draginji in podporah, o političnem položaju v Gradcu in na Dunaju. Vidi se, kako odločno in močito, pa tudi marljivo delujejo poslanci Slovenske kmečke zveze, da zaslužijo vse naše zaupanje.

Rogatec. Saj se ne boste hudovali nad nami, gospod urednik, če mi tukaj ob Sotli včas tudi v „Slogu“ pokukamo. „Sloga“ je list naših gor, mi jo pišemo, korigiramo, samo „Jrukaajo“ jo tam čbli na Kranjskem. [Ni] pa se nam ni dopadlo, ko je sotelski urednik v številki z dne 11. oktobra napadel tiste, ki izdajajo šematizem lavantinske škofije v nemškem jeziku. Napad se nam zavoljo tega ni dopadel, ker, gospod urednik — Bog nam grehe odpusti — mi tudi radi nemškutarimo. Mi smo že na lastna ušesa slišali, da je sotelski urednik celo v treznem stanju v popolnoma slovenskem kraju, kjer ni nobenega Nemca, imel nemški nagrobni govor. Ker je dandanes tako nobel, smo ta nemški govor dali tudi tiskati. V „Slogi“ smo nekoliko bolj narodni, a to naj nikogar ne moti v sodbi o nas. Da, da: besede in dejanja!

Sv. Jurij ob Ščavnici. Kmetijska podružnica priredi v nedeljo, dne 20. t. m., ob 8. uri zjutraj po rani sv. maši, pri Negovi v šoli gospodarski shod. Predavala bosta vičanski Škrlec in tajnik. — Popoldne istega dne se vrši shod z istim dnevnim redom pri gospodu Razlagu v Radencih. — V nedeljo, dne 20. t. m., po rani sv. maši priredi naša kmetijska podružnica tudi še za nedeljo, dne 13. oktobra, napovedani vinarski shod pri Kapeli v gostilni Divjakovi. Predaval bo potovalni učitelj gospod Pirstinger o sortiranju vina, svetovnem vinskem trgu, kletarstvu in sadjarstvu.

Sv. Pavel pri Prebodu. V nedeljo, dne 20. oktobra, ob 8. uri zjutraj, se vrši pri nas ustanovni shod Jugoslovanske strokovne zveze. Poroča predsednik Zveze slovenskih mladeničev Vekosl. Zajc. Pričite! v pravi obilnem številu na to zanimivo zborovanje!

Sv. Martin pri Velenju. V nedeljo, dne 20. t. m., se vrši v Društvenem domu Slomšekova slavnost z deklamacijami, slavnostnim govorom v proslavo Slomška ter igro „Dve materi“ v štirin dejanjih. Ves čisti dobiček je namenjen Društvenemu domu. Po slavnosti prosta zabava v društveni dvorani. Pridite!

Sv. Križ na Murskem polju. Vojaško veteran-sko društvo priredi tombolo v nedeljo, dne 20. t. m., gostilni gospoda Jureša v Borecih. Začetek ob 6. uri zvečer.

Veržej. Stavba tukajšnjega salezijanskega zavoda „Marijanišča“ je po mnogoterih težavah in ovirah toliko napredovala, da se zavod lahko otvori. Slovesen in velepomemben za naš trg bo dan 27. oktobra, ko prevzvišeni knezoškof sam zavod blagoslovi in otvori. Prevzvišeni se pripelje v soboto ob 4 uri popoldne. Po slovesnem sprejemu bo blagoslov v cerkvi. V nedeljo 27. t. m. se začne svečanost že ob osmi uri. Najprej se v zavodu pokliče sv. Duh na pomoč, potem se vrši blagoslavljanje zavoda. Po blagoslovu je procesija v župno cerkev, kjer bo prevzvišeni imel slovesno sv. mašo, potem pridigo. Potem je darovanje v prid zavoda in zahvalna pesem in na to še sv. maša. K tej izredni svečanosti, kakoršne še Mursko polje ni videlo, se vabijo vsi mladino ljubi od blizu in daleč. Zavod pa priporočamo tudi v podporo. Vsak dar se hvaležno sprejme, bodisi v denarju ali poljskih sadežih. Opozarjamo tudi na to, da zavod potrebuje knjižnico. Marsikomu knjige delajo napotje; naj jih pošlje Marijanišču v Veržej. Zlasti so dobrodošle knjige teološke vsebine, pedagogične, gospodarske in mladinske v kate remkoli jeziku.

Sv. Anton v Slov. goricah. Strašno smrt sta storila v temi zvečer dne 15. t. m. dva zidarja od Sv. Antona v Spodnjem Velovljaku pri Sv. Lovrenču v Slov. goricah. Šla sta z vecimi od dela domov. Starejši, Klobasa Tomaž, hoče iti po krajši poti, a v temi zaide in pade v globok tolmun starega zamočvirjenega potoka Črmeč. Njegov tovariš Kramberger Matija gre za njim pogledat; naenkrat zaslišijo ostali glas Krambergerjev: „Jezus, pomagajte!“ Ko prihitijo do kraja nesreče, vidijo le še, kako se klobarji vode delajo na mestu, kjer sta izginila v globočino. Z čez 10 metrov dolgimi drogi so njuni telesi drugi dan potegnili iz vode. Isti dan je umrl v Gradcu tretji zidar iz antonjevske fare, Repič F. Bodi jim lahka vsem trem tuja zemlja!

MOJA STARA

izkušnja je in ostane, da za odstranitev poletnih peg, kakor tudi za doseg in ohranitev nežne, mehke kože in belega polta ni boljšega mila, kakor je svetovno-znana Steckenperd-milo, znamko Steckenperd, od Bergmann & Co., Tetschen ob Labi. Komad stane 80 vin., dobi se v lekarnah, v drožerijah, v parfumu, in sličnih trgovinah. Tudi se je zelo dobre obnesla Bergmanns Liliencreme „Manera“ za ohranitev nežnih, belih rok gospa; v tubah po 70 vin. se povsod dobi. 67

Razgled po svetu.

Zalosten konec Napoleonove matere. Le malo komu so znane tragične razmere, v katerih je preživela svoje zadnje dneve mati velikega Korza. Stanovala je zadnja tri leta svojega življenja v neki podstrešni izbi v tretji etaži palače Pamphili v Rimu. Ena izmed njenih snah je bila avstrijska vojvodinja ter velika vojvodinja Parmaska in Guastallska, a druga sinaha pa je imela za očeta viterberškega kralja. Toda te hčere so popolnoma zapustile staro ženo, kakor tudi njeni sinovi, ki so skrbeli v prvi vrsti za to, da so si ukrepili svojo eksistenco. Njena edina družba je bila neka postrežnica in neki sluga. Zadnji z imenom Gioachimo Plezza je prišel nekega dne na idejo, da bi kazal staro ženo ljudem za denar. V ta namen je stopil v zvezo z nekaterimi hoteli, ki so pošiljali k njemu tujce in dobivali za to gotovo odškodnino. Vedno, kadar se je nabrala večja skupina radovednežev, je odprl Gioachimo Plezza spalnice Laetitije Ramolino ter izblebetal že skrbno naučeni komentar, med tem ko je uboga žena-starka, mati velikega Napoleona, ležala brez pomoči v največji bedi na postelji. Ob neki taki priliki je tudi umrla.

Pritlikavei. Pesnik in gramatik Filotas je bil tako majhen in slaboten, da je moral imeti svinco pritrjen na čevlje, da ga ni odnesel veter, drugi pa pravijo, da je imel svinčene nogavice. Jeffery Hudson je meril tri čevlje in devet palcev; ko so napravili pri angleškem kralju Karolu II. neko poje-dino, se je v splošno začudenje odprla velika torta na mizi in Jeffery Hudson je ponosno prikoral iz iste!

Romantičen beg iz norišnice. Iz umobolnice v Bruslju je pobegnila holandska milijonarka Boohoorn. V norišnico so jo pripeljali pred nekaj tedni njeni sorodniki. Preskrbela si je s pomočjo raznih oseb moška oblečila in je pobegnila neopazena iz zavoda, bržkone na Angleško.

Nakupi sultana Mulej Hafida. Bivši maročanski sultan Mulej Hafid si je med svojim bivanjem na Francoskem nakupil najrazličnejše predmete, ki je hotel vse stlačiti v svoje stanovanjce v nekem hotelu v Marsilji. Med nakupljenimi predmeti so bile krave, punčke, fonografi, glasovirji itd., ki so reprezentirali celo skupno vrednost 300.000 frankov. Ta „priljaga“, ki jo jemlje seboj v Tanger, tvori tovor več vagonov. Ex-sultanu je bilo treba še le do-povedati, da je nemogoče vse to spraviti v njegove apartamente, nakar so krave, punčke, fonografe in

vse ostale potrebne in nepotrebne stvari transportirali s kolodvorja direktno na ladijo. Mulej Hafid je bil nad tem zelo nevoljen in se je, da bi to nevoljo pokazal, zaprl s svojim psičkom par dni v svoje sobane. Nazadnje je telefoniral Ben Ghabritu v Pariz, da bi mu pritožil svoje zlo. Ko se je prvokrat na tako velike distanco lahko razgovoril in je začul glas Ben Ghabrita, je bil Mulej Hafid iznenađen in zopet vzradoščen.

Darovi abesinskega prestolonaslednika. Pred kratkim je sprejel naš cesar šefa cesarsko abesinskega časnikaškega urada Karola Schwimmerja, honvedskega poročnika v pokoju, v avdijenci. Karol Schwimmer je izročil cesarju darila abesinskega prestolonaslednika in sicer lastnoročno pismo prestolonaslednika, mladega leva, velik zlat ščit in dve srebrni sulici. Cesar si je dal poročati o prestolonasledniku in o trgovskih zvezah monarhije z Abesinijo.

Tajfun.

Silen vihar je razsajal na Japonskem od dne 22. do dne 24. septembra t. l. in je napravil ogromno škodo. Zahteval je tudi veliko število človeških žrtev. Mnogo lažj je poškodoval ali popolnoma uničil po pristaniščih, ali še večjo škodo je napravil na ladijah, ki so glule po morju in nekatere uničil, druge zelo poškodoval.

Tajfun je pripihal od kitajske obale. Že dne 15. septembra je vršal po vzhodno-kitajskem morju, na obali pokrajine Nanking in Čekijang; je dvignil morske valove neznansko visoko, vodo po rekah je metal čez bregove in na tisoče ljudi je bilo ob življenje. V okolici Venčovja je divjal tajfun najgroznejše. Poročila s Kitajskega javljajo, da je uničil ta tajfun 40.000 človeških življenj, največ jih je pri tem utonilo. Tajfun je nadaljeval svojo strahotno pot od vzhodno-kitajske morske obale proti severovzhodni strani Japonske, kamor je došel teden dni pozneje, in kjer je iznova divjal.

Vrtinčasti viharji, Kitajci in Japonci jih nazivljajo tajfun, so vedno pogubonosni. Najčese se pojavljajo spomladi in jeseni, prelete širna ozemlja v bližini obale in potujejo navadno v smeri, v kateri se suče zemlja. V Ameriki nazivljajo silno močne vrtinčaste viharje „tornados.“ Prav vsako leto se pojavljajo vrtinčasti viharji ob azijski obali. Tako je na primer dne 31. oktobra 1876 v Bengalskem zalivu, v Indiji, dvigal tajfun morske valove 15 metrov visoko. Valovi so se razlili nato čez ozemlje, ki je merilo 141 kvadratnih milj in so odnesli 165.000 ljudi. Odslej so vrtinčasti viharji ob azijski obali večkrat kar po 1000 človeških žrtev zahtevali, ali tajfun v pretečenem mesecu je bil hujši, kakor še kdaj poprej.

Na Japonskem je rušil tajfun mesta in vasi, izdiral in odnašal gozdove, tako da imajo nekatere pokrajine popolnoma drugačno lice sedaj. Na tisoče in tisoče ljudi je brez strehe in hrane, beda je strašna. Vse podrobnosti še niso znane, ker iz nekaterih japonskih krajev še ni vesti vsled razdrtih prometnih sredstev.

Alkohol — rušilec družine.

Težka bol se polasti srca treznega mislečega rodoljuba, ako pazljivo zasleduje naravnost grozne posledice pijančevanja. Nehote se mu izvije iz prsi obupen vzdih: Moj Bog, kam bomo prišli, ako bo šlo tako naprej! Preprosti pisec teh vrstic je imel priliko opazovati, da je že marsikateri velik talent iz vrst izobraženstva padel kot žrtev alkohola. Mati Slovenija je pa zaplakala za njim: Zopet se mi je izgubil eden izmed sinov, ki sem. toliko od njega pričakovala!

Še bolj kruto pa razdira in uničuje tiho družinsko srečo, zlasti v delavskih družinah, nesrečno žganje. Naj tu opišem usodo samo ene take delavske družine.

V gorski vasi škofjeloškega okraja se je pred kakimi dvajsetimi leti priženil na malo posestvo nek čvrst fant, po poklicu je bil krovec. Prinesel je k hiši nekaj stotakov dote, povrhu pa še zdrave in delavne roke.

Sreča mu je bila prva leta izredno prijazna. Medsebojna ljubezen, mir in zadovoljnost sta vladala v njegovi družini. Blagostanje se je od leta do leta množilo, zlasti ker je kmalu postal kroviski mojster, so se dohodki njegove obrti še povečali. Poleg tega je po svoji teti podedoval precejšnjo premoženje. Sosedje njegovih so ga blagrovati, rekoč: „Šimen, tebi pa gre res vse po sreči, kako lepa prihodnost se ti obeta!“ — Toda, žal, prišlo je drugače. Šimen se je polagoma vdajal žganjepitju. Kot bližnja prilika je bilo to, da je njegov sosed delal to pogubno pijačo in mu je Šimen pri tem delu včasih pomagal. Tekom let ga je strast žganjepitja popolnoma dobila v svoje kremplje.

Zalostne posledice so se le prekmalu pojavile. Blagostanje v družini je šlo skokoma navzdol. Domači mir in zadovoljnost sta bila uničena; tiha družinska sreča pokopana. Pa prišlo je še hujše. Ne-koč se je v vaški gostilni zasukal pogovor na topič, ki pri zadnji slavnosti ni hotel počiti. Šimen se razkorači pred pivsko družbo, bil je pa že precej natrkan, in pravi: „Več let sem bil streljavec, meni dajte topič in v nekaj minutah bo prazen!“ Tovari-

ši so mu odsvetovali, rekoč: „Danes ne, ker ga že imaš preveč pod kapo.“ Toda Šimen jih ni poslušal. Poiskal je staro pilo in odšel. Dva tovariša sta šla za njim ter od daleč opazovala njegovo delo. Ker je neprevidno razbijal, se je smodnik vnel in ga je strel težko poškodoval. Prepeljali so ga v bolnišnico, iz katere se je čez mesec vrnil, toda slabo na levo oko in pohabljen na levi roki, tako da je bil za vsako delo nezmožen. Naklonili so mu službo občinskega sluga, a tudi za tisto ga je pijančevanje napravilo nezmožnega. Svoje imetje je v nekaj letih poginjal po grlu. V družini je zavlada nepopisna revščina. Žena je od žalosti in pomanjkanja oslabela popolnoma. Morala je v posteljo, katere ni več zapustila. Od deseterih otrok živijo samo trije, ostali so bili ali mrtvorjeni ali pa so vsled življenjske oslabelosti umrli kmalu po rojstvu.

Naravna posledica nerednega življenja je tudi Šimna spravila v prerani grob. Na razvalinah strte družinske sreče je pa alkohol obhajal svoje zmagovalstvo.

Gorje, ki ga pijančevanje povzroča v družinah, je nepopisno. A vočigled tej grozni kugi se na merodajnem mestu nič ne stori, da bi se vsaj nekoliko omejila ta pogubna strast. Z vsem srcem pa pozdravljamo profialkoholno „Sveto vojsko.“ Može in fantje, ako imate kaj poguma in dobre volje, pa podpirajte z vsemi močmi to prepotrebno našo organizacijo!

Po „Zlati Dobi.“

Direktorij za prihodnji teden v Lavant. škofiji.

- 21 Fer. 2. **S. Ursulae** etc. Vv. Mm. dupl. c. r. Invit. Hym. et Resp. de Col. Ant. Ps. et V. de Fer. curr. Ll. 1. N. de Dom. hest. rel. ut ppr. lc.; 9. L. (2 iung.) et com. (Oct.) S. Hilarionis Abb. in L. (et Hor. oia. de Fer. curr. a cap. de Col. Or. ppr.) et M. Gl. (Cr. in eccl. consec. tant.) In 2. Vesp. (Ant. et Ps. de Fer. curr. a cap. de Col.) com. seq. (d. a. ex 10. hui.) et Oct. Compl. de Fer.
- 22 Fer. 2. **S. Francisci Borgiae** C. sem. c. a. oia. (m. 3. v.) ut heri not.; com. Oct. in Laud. (et Hor. oia. ut heri not.) et M. Gl. 3. Or. Conceda. (Cr.) Vesp. (Ant. et Ps. de Fer. curr. a cap.) de seq. (in P. L.) com. praec. et Oct. Compl. de Fer.
- 23 Fer. 4. **S. Severini** Ep. C. dupl. c. a. oia. ut Fer. 2. praec. et ppr. lc. not.; com. Oct. in L. (et Hor. oia. ut Fer. 2. praec. not.) et M. Statuit. (2. lc.) Gl. (Cr.) Vesp. de seq. (ppr. lc. in App. Brev.) com. praec. et Oct. Compl. de Dom.
- 24 Fer. 5. **S. Raphaelis Archang.** dupl. mai. c. a. Off. ppr.; 8. Bened. Caius festum. Com. Oct. in L. (et Hor. Ps. de Dom. rel. ppr. lc.) et M. Gl. Cr. In 2. Vesp. (ppr. lc.) com. seq. (Or. Deus, qui nos concedis.) et Oct. Compl. de Dom.
- 25 Fer. 6. **Ss. Chrysanthi et Dariae** Mm. dupl. c. r. oia. ut Fer. 2. praec. et in P. L. not.; com. Oct. in L. (et Hor. oia. ut Fer. 2. praec. not.) et M. Sapientiam. Gl. (Cr.) Vesp. (Ant. et Ps. de Fer. curr.) a cap. de seq. (Or. Deus, qui nos annua.) com. praec. et Oct. ac S. Evaristi Pp. M. (Or. Infirmis.) Compl. de Fer.
- 26 Sabb. Vigil. Ss. Simonis et Judae (s. ieiun.) **Ss. Crispini et Crispiniani** Mm. dupl. c. r. oia. ut Fer. 2. praec. et in P. L. not.; 9. L. hom. et com. (Oct.) Vigil. et simpl. in L. (et Hor. oia. ut Fer. 2. praec. not.) et M. Salus. Gl. (Cr.) ult. Ev. Vig. Vesp. de seq. (ut in 1. Vesp. Festi) com. praec. et Dom. (ppr. lc.) Compl. de Dom.
- 27 Dom. 22. p. Pent. et 5. Octobr. **Octava Dedic. Eccl.** dupl. c. a. oia. ut ppr. lc. et in Fest.; 9. L. hom. et com. Dom. in L. (et Hor. Ps. de Dom. rel. ppr.) et M. (Fest.) Gl. Cr. ult. Ev. Dom. Vesp. de seq. (ppr. lc.) com. praec. (ppr. lc.) et Dom. (Ant. ad Magnif. et Or. ppr.) Compl. de Dom.

Književnost in umetnost.

„Mentor.“ 1912-1913. V. letnik. Zvezek 1. — Vsebina: Delo. Ksaver Meško. — Iz domnegega življenja čebela. Profesor Fr. Pengov. — Dva grobova. Pesem. Fr. Žalko. — Homunkulus v slovenskem in latinskem pregovoru. J. Samsa. — Čez Dunaj in Budimpešto v Belgrad. Josip Lavtizar. — Za klavzuro. Domen Otilijev. — Drobiž. — „Mentor“ izhaja v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano prvega dne vsakega meseca in stane za dijake 2 K, za druge naročnike 4 K na leto.

Priborile so si tudi znak

Faysove pristne sodenske pastile, ki so se že skozi 25 let izkazale kot izborno zdravilno sredstvo proti nahlajenju v vratu. Zrakoplovec S., ki je pred nedavnim napravil zračni polet, je vzel seboj škatljico Sodenskih ter se je izjavil, da so ga le te obvarovale pred nahlajenjem. To zdravilno sredstvo nikdar ne odreče, če hočeš, da ti zabranijo nahlajenje, ali pa da pomagajo. Škatljica stane le 1 K 25 vin. Ponaredbe odločno odkloni.

Kupujte srečke Slovenske Straže.

Katoličani! Slovenci!

H kateremu krojaču se naj obrnemo?

Jos. Macuh**Maribor, Stolna ulica 5**

nasproti Ljudski posojilnici.

Priporoča se **pre. dohovščini** in **slav. občinstvu** za obilen **obisk**; osobito se priporoča vsem cenjenim odsekom „Orla“ za nabavo kompletnih krojev in vso telovadno opravo Orlovske znake itd. Imam nadalje veliko zalogo **zimskega** črnega in modnega blaga, iz solidnih tovarn.

Cene nizke! Delo solidno in vestno! Postrežba točna!

V najstarejši narodni **manufakturni trgovini** se vsled smrti gospoda**Karola Vanič, Celje****Narodni dom**

prodaja vsakovrstno blago, kakor: možko in žensko sukno, druki, oksforti, platno vsaki širokosti, dežniki, nogavice, moderci, kravate itd. itd.

po zelo znižani ceni!

Velika množina različnih

ostankov pod lastno ceno.**Fini prima kristalni sladkor**

najboljše vrste za vse namene se dobi pri

Ferd. Hartinger, Maribor

Tegetthoffova ulica 29.

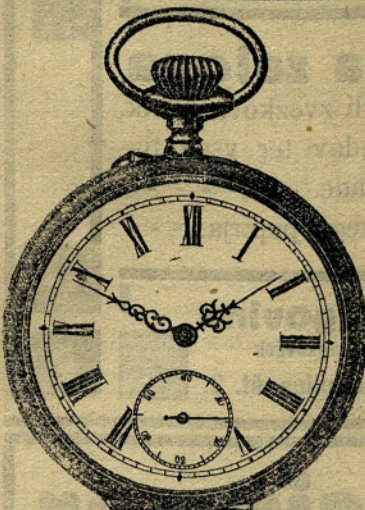
Razpis.

Razpišujejo se dela pri zvoniku farne cerkve v Trbovljah, ki znašajo 8.300 K. Podjetniki, ki se zanimajo za ta dela, naj pošljejo svoje pisemne ponudbe do 31. t. m. občinskemu uradu v Trbovljah. Dotični načrti in stroškovnik je na razpolago v občinski pisarni vsak dan razun nedelje od 8. do 12. ure dopoldne in od 1. do 4. ure popoldan.

Županstvo Trbovlje,

dne 13. vinotoka 1912.

G. Vođušek l. r.

Pristna srebrna ura K 7.—

Pristna srebr. ura ženska K 7.—

Pristna srebrna verižica K 2.—

Pristna srebrna verižica

damska K 3-40

Zlata ura K 28.—

Ker sem kupil iz Švice celo tovarniško zalogo bom prodajal rapasirane ure po zelo nizki ceni.

Očale! Budilke! Uhane!

Urar, očalar in zlatar**Franjo Bureš Maribor**

Tegetthoffova cesta št. 39.

Od 1878! Domače sredstvo, prikljubljeno in sloveče.

Pri večjih naročilih zdatno znižane cene.

LEKARNARJA A. THIERRY-BALSAM

edino pristno z zeleno usmiljeno sestro kot varstv. znamko. Oblasno varovan.

Jedini pravi balsam z lek. U. andela stráže A. Thierryja v Pregradi v Rogatcu-Slatiny

Vsako ponarejenj, posnemanje in prodaja kakšnega drugega balsama s podobnimi znamkami se sodnijsko preganja in strogo kaznuje. — Nedosežnega uspeha pri vseh boleznih na dihalih, pri kašlju, hripavosti, žrelnem kataru, pri bolečinah v prsih, pri pljučnih boleznih, posebno pri influenci, pri žledčnih boleznih, pri vnetju jeter in vranice, pri slabem teku, in slabi prebavi, pri zaprtju, pri zobobolu in ustnih boleznih, pri trganju po udih, pri opeklinah in izpuščajih itd. 12/2 ali 6/1 ali 1 gr. specialne stekl. K 5-60.

Lekarnarja A. Thierry-a samo pristno centifolijsko mazilo

je zanesljivo in nagotovejšega učinka pri ranah, oteklinah, poškodbah, vnetjih, tvorih, odstranjuje vse tuje snovi iz telesa in radi tega dostikrat na pravi operacijo nepotrebno. Zdravilnega učinka tudi pri starih ranah i. t. d. 2 dozi staneta 3-60 K.

Naroči se: Lekarna k angelju varhu, ADOLF THIERRY v PREGRADI pri ROGATCU. Dobi se v vseh lekarnah in sicer v Mariboru v lekarni W. A. König.

Volneno

za ženske in sukno za moške obleke zadnje mode razpošilja najceneje

Jugoslovanska razpošiljalna R. Stermecki v Celju št. 301.

Vzorci in cenik čez tisoč stvari z slikami poštne prosto.

Novost!**Novost!**

Nove

DEŽNE PLAŠČE

iz popolnoma nepremočljivega lodna velblodje dlake, srednje in temnosive, kakor tudi črne barve,

s kapuco in rokavi

zelo praktične in priporočljive za popotnike, izdeluje po ceni in dobro iznajditelj in izdelovalec

Josip Macuh,

Modna trgovina za gospode,

Stolna ul. 5. MARIBOR Stolna ul. 5.

Pri naročilu zadostuje navedba dolžine, prsne širine in barve. Cene so zmerne (od K 20.— naprej) in se ravna po velikosti in kvaliteti. 204

Malisno šupo, suhe gobe,

jabolke namizne in za mošt, hruške, fižol, oves, pšenico, ječmen, bučno zrnje, ko-

: ružno slamo od storžev, :

smrekove storže, vinski**kamen,** želod, krompir, sploh vse

deželne pridelke, kakor tudi petroljevske

in oljnate sode, ter močnate, solne in

otrobne vreče kupi vsako množino, maslo

Veletrgovina s špecerijo in z deželnimi pridelki

Anton Kolenc Celje

Graška ulica št. 22.

Na debelo! Na drobno!

Trgovina s špecerijskim blagom**Pozor Slovenci!****Trgovina z moko in dežel. pridelki**

Glavna slovenska zaloga velikanska izbira kranj. vrvarskega blaga kakor: štrang, užd, vrvi, vrvi za perilo, mrež za seno in za o- : troške postelje itd. itd. : Sprejema se vse pod to stroko spadajoča dela kakor: vrvi za zvo- : nove, dvigalnice in transimsije. :

Ivan Ravnika**Celje**

Graška cesta 21.

Na drobno! Točna in solidna postrežba! Na debelo!**Edina štajerska narodna steklarska**

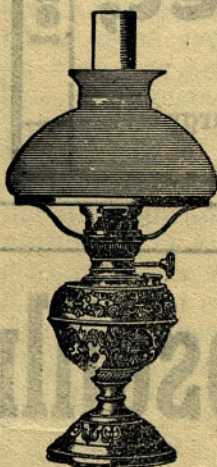
Na debelo!

trgovina

Na drobno!

Franc Strupi, Celje

Graška cesta

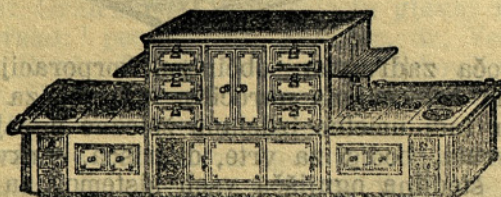
priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe.

Prevzetje vseh steklavskih del pri cerkvah in priv. stavbah.

Najsolidnejša in točna postrežba.

Tovarna za peči H. KOLOSEUS

Wels, Gornje Avstrijsko.

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa, emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele, restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soparom, s plinom in peči na plin, trpežne irske peči. Doše se v vsaki trgovini, kjer ne, se pošljejo takoj. Zahtevajo se naj Originalni Kolosens-štedilniki in manj vredni izdelki naj se vračajo. Ceniki zastoj.

Liniment mazilo,

najboljše sredstvo, če si hočeš odstraniti potenje nog. Cena 3 krone (tudi v znamkah). — Pošilja franko.

Mestna lekarna pri c. kr. „Orlu“ v Mariboru Glavni trg 116 rotovža. 131

Podružnica Ljubljanske**Kreditne Banke****v Celju.**Centrala: **Ljubljana.** Podružnice: **Spljet, Celovec, Trst, Sarajevo, Gorica.**Delniški kapital: **8 milijon kron.**

Rezervni zaklad čez K 800.000 obrestuje

vloge na vložne**knjižice po**

od dne vloge do dne dviga.

Rent. davek plačuje banka iz svojega. čistih

4 1 0 2 0

Le prietna s to le 61

varstveno znamko

Rösler-jeva

voda za zobe

je najboljša za zobe.

Dobi se povsod.

Steklenica 72 h.

Pozor ure!

Točna postrežba.

Dobrot Po cen!

Velika zaloga ur, dragoceni, srebrnine in optičnih stvari po vsaki ceni.

Tudi na obroke! Ilustr. cenik gostov! Gramofoni od 20 do 200 K.

Niklasta remont-ura K 8.50

Pristna srebrna ura 7.-

Original omega ura 18.-

Kuhinjska ura 4.-

Budiljka, niklasta 5.-

Porocni prstan 2.-

Srebrne verižice 3.-

— Večletna jamstva

Nasl. Dietinger

Theod. Fehrenbach

urar in očalar 447

Maribor, Gosposka ulica 26

Kupujem zlatne in srebre.

Službo organista

se odda pri Sv. Križu nad Mariborom. — Nastopi se lahko takoj. 213

Mizarskega učenca

pridnega, sprejme mizarski mojster na Dunaju. Naslov in pogoje pove Ferdo Leskovar, tajnik Spodnješt. ljudske posojilnice v Mariboru.

Organist in cerkovnik

se sprejme v Pišecah. Dosedajni je moral k vojakom. Zupnija je velika, orglje nove, cerkveni harmonij na razpolago. Dehodki primerni. Nastop po dogovoru.

Cerkv. predstojništvo v Pišecah.

Šolske potrebščine

kakor zvezke, svinčnike, peresnike, peresa, kamenčke, tablice, radirke, gobe, črnilo, torbice, barve, čopiče, barvene krete itd. ima v največji izbiri na zalogi trdka

Lastna zaloga

ljudskošolskih zvezkov, risank, risalnih skladov ter vseh tiskovin za urade. — — — — — Zaloga raznega papirja. — —

Goričar & Leskovšek

Celje, Graška cesta 7.

Zvezna trgovina

Goričar & Leskovšek

Celje, Rotovska ulica št. 2.

Hotel Trabesinger

v Celovcu

Velikovška cesta

št. 5

Veliko dvorišče za vozove in tri hlevi za konje. — V tem hotelu najdete vsak dan prijetno slovensko družbo. Velike dvorane za shode in veselice.

Na kolodvoru pričakuje gostov domači omnibus.

Lojzka in Pepca Leon.

se priporoča potnikom, ki prinočujejo v Celovcu. — Tukaj najdejo lepe in snažne sobe; izborna kuhinja, zajamčeno pristna in dobra vina.

Za zabavo služi kegljišče. — Po leti sedi na senčnatem vrtu.

Vsi, ki ste skrbni možje in očetje!

Ali hočete vsaj 10 vinarjev na teden žrtvovati za svojo oziroma za prihodnost svojih otrok?

Potem pišite „Slov Straži“ v Ljubljani po knjižico g. župnika Haaserja o ljudskem zavarovanju, ki se vsakomur dopošlje popolnoma zastonj.

Zimski čas

se bliža, treba bode tople obleke :: ::

Množina vsakovrstnega svežega, lepega, dobrega blaga za moške, ženske in otroke od najcenejše do najfinejše kakovosti se Vam ponuja po jako nizki ceni v trgovini

Franc Šeršen^a v Ljutomeru

Prepričajte se, kupujte pri domačih, kupujte zanesljivo najboljšo in najcenejšo.

Lepo blago za moške obleke se dobi že od 2 K naprej, za ženske obleke sukneno 120 cm široko blago od 70 vinarjev meter naprej. 189

hišo stavišči

Lepo enostropno

v Mlinski ulici v Mariboru z lepimi in obsežnimi

v Cvetlični in Marijini ulici

v Mariboru prodaja po ceni

dr. R. Pipuš v Mariboru. 216

Ne pozabite

Volno, sukno (štoffe), cajge, modno perilno blago, preproge, odeje, koce, platno in vse manufakturno blago kupite najbolje in najceneje v domači trgovini

M. E. Šepec,

Maribor.

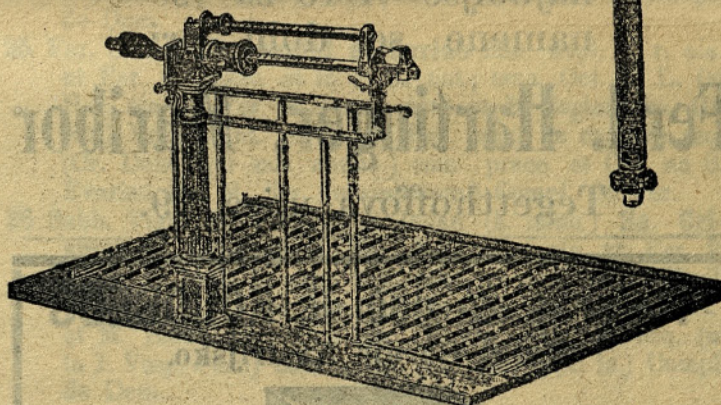
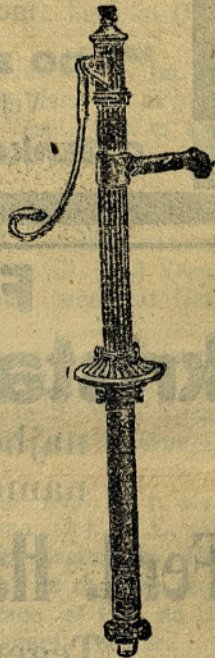
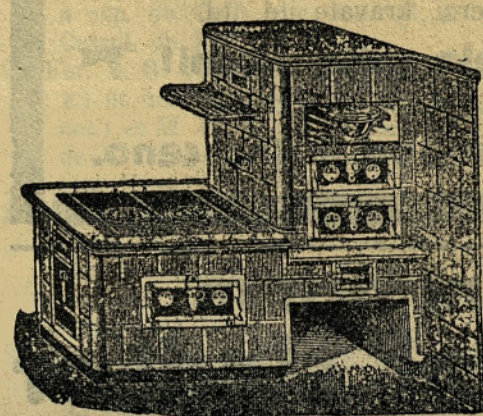
Grajski trg.

103a

Burgplatz.

Prepričajte se!

Ne zamenjajte!

Se priporoča za družbam, občinam, korporacijam in zasebnikom za cenjena naročila, namreč za navažne, kakor tudi umetno izdelane železne ograje, kakor tudi vrata, bodisi za vrte, dvorišča, cerkve, grobova itd., štedilna ognjišča vseh sistemov za zasebnike, gostilne ali zavode. Prevzamem napeljavo vodovodov iz studencev, vodnjakov s hidravličnimi vidri. Izdelujem vsake vrste tehnične, tudi premostne (Brückenwagen), prevzamem iste kakor tudi uteže v popravilo. Napeljujem strelovode ter prevzamem sploh vsa v mojo stroko spadajoča dela in izvršujem ista točno in solidno, vse po zmernih cenah.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Stolna ulica števil. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4 $\frac{1}{2}$ %, proti tri mesečni odpovedi po 4 $\frac{1}{2}$ %. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštne hranilne položnice na razpolago (šek konto 97.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 5%, na vknjižbo sploh po 5 $\frac{1}{2}$ %, na vknjižbo in poročstvo po 5 $\frac{1}{2}$ % in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitve gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 K. Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. ure dopold. in vsako soboto od 8. do 12. ure dopoldne, izven praznikov. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8. do 12. uri dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.